

Nummer Toegang: A23

Ernst Casimir, graaf van Nassau-Dietz
(1573-1632)

Koninklijke Verzamelingen, Den Haag (c) 2000

This finding aid is written in Dutch.

KONINKLIJKE
VERZAMELINGEN

INHOUDSOPGAVE

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Ernst Casimir, Graaf van Nassau-Dietz.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Bereik en inhoud.....	9
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN.....	11
A23-I Stukken betreffende het persoonlijk en openbaar leven.....	11
A23-IA Aantekeningen.....	11
A23-IB Correspondentie.....	11
A23-IB1 Algemeen.....	11
A23-IB2 Nassaus.....	11
A23-IB2a Tak van Willem I, graaf van Nassau, prins van Oranje.....	11
A23-IB2b Tak Jan VI de Oude, graaf van Nassau.....	11
A23-IB3 Brunswijk-Lüneburg.....	13
A23-IB4 Vorsten en adellijke personen.....	14
A23-IB5 Niet-adellijke personen.....	16
A23-II Stukken betreffende het persoonlijk leven.....	21
A23-IIA Particuliere aangelegenheden.....	21
A23-IIA1 Huwelijk.....	21
A23-IIA2 Familieaangelegenheden.....	22
A23-IIA3 Overlijden.....	22
A23-IIB Financiën en bezittingen.....	23
A23-IIB1 Erfenissen.....	23
A23-IIB2 Financiën.....	24
A23-IIB3 Bezittingen.....	24
A23-IIC Hofhouding.....	29
A23-III Stukken betreffende het openbaar leven.....	30
A23-IIIA Functies.....	30
A23-IIIB Aangelegenheden met zowel bestuurlijke als militaire aspecten.....	31
A23-IIIB1 Republiek.....	31
A23-IIIB1a Bestuurs- en rechtscolleges.....	31
A23-IIIB1b Steden.....	32
A23-IIIB1c Personen.....	34
A23-IIIB2 Duitsland.....	38
A23-IIIB2a Oost-Friesland.....	38
A23-IIIB2b Bestuursorganen.....	38
A23-IIIB2c Personen.....	39
A23-IIIB3 Denemarken.....	40
A23-IIIB4 Engeland.....	40
A23-IIIB5 Frankrijk.....	41
A23-IIIC Bestuurlijke aangelegenheden.....	41
A23-IIID Militaire aangelegenheden.....	42
A23-IIID1 Republiek.....	42

A23-IIID1a Algemeen.....	42
A23-IIID1b Correspondentie met militairen en betreffende militaire aangelegenheden.....	44
A23-IIID2 Buitenland.....	53
A23-IIID2a Algemeen.....	53
A23-IIID2b Correspondentie met militairen en betreffende militaire aangelegenheden.....	54
A23-IV Stukken waarvan het verband met het archief niet duidelijk is.....	58
A23a Sophia Hedwig, hertogin van Brunswijk-Wolfenbüttel (1592-1642), echtgenote van Ernst Casimir, graaf van Nassau-Dietz, regentes van Nassau- Dietz voor haar zoons Hendrik Casimir I en Willem Frederik (1632-1642).....	59
A23a-I Stukken van algemene aard.....	59
A23a-IA Aantekeningen.....	59
A23a-IB Briefwisseling.....	59
A23a-IB1 Algemeen.....	59
A23a-IB2 Nassaus.....	60
A23a-IB3 Vorsten en adellijke personen.....	60
A23a-IB4 Niet-adellijke personen.....	61
A23a-II Stukken van bijzondere aard.....	62
A23a-IIA Particuliere aangelegenheden.....	62
A23a-IIA1 Kinderen.....	62
A23a-IIA2 Overlijden.....	63
A23a-IIB Erfenissen en bezittingen.....	63
A23a-IIB1 Erfenissen.....	63
A23a-IIB2 Bezittingen.....	64
BijLAGEN.....	67

Beschrijving van het archief

Naam archiefblok:

Ernst Casimir, graaf van Nassau-Dietz (1573-1632), stadhouder en kapitein-generaal van Friesland, Groningen en Drenthe, luitenant-gouverneur van Gelderland en Utrecht

Periode:

(1469-1573) 1590-1633 (1643)

Archiefbloknummer:

A23

Omvang:

2,6 m.

Archiefbewaarplaats:

Koninklijk Huisarchief, Den Haag

Archiefvormers:

Ernst Casimir, Graaf van Nassau-Dietz

Aanwijzingen voor de gebruiker

AANVRAAGINSTRUCTIE

Voor de raadpleging van de archieven in het beheer van de Koninklijke Verzamelingen dient u toestemming te vragen. U kunt uw onderzoeksaanvraag schriftelijk indienen bij de Directeur van het Koninklijk Huisarchief. Gebruik hiervoor [dit formulier](#). Nadat aan u toestemming voor onderzoek is verleend kunt u een afspraak maken voor een bezoek aan het Koninklijk Huisarchief.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Koninklijke Verzamelingen, Den Haag, Archief: Ernst Casimir, graaf van Nassau-Dietz (1573-1632), stadhouder en kapitein-generaal van Friesland, Groningen en Drenthe, luitenant-gouverneur van Gelderland en Utrecht, inventarisnummer A23...

VERKORT:

KV Archief: Ernst Casimir, graaf van Nassau-Dietz (1573-1632), inv.nr. A23...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van Ernst Casimir werd door M. Bruggeman opnieuw geïnterpreteerd en in 2002 opgenomen in "Archieven van de Friese stadhouders : inventarissen van de archieven van de Friese stadhouders van Willem Lodewijk tot en met Willem V, 1584-1795". Zie documentatie en verwant materiaal.

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

ERNST CASIMIR, GRAAF VAN NASSAU-DIETZ

Ernst Casimir was een zoon van Jan VI de Oude van Nassau en Elisabeth, landgravin van Leuchtenberg. Hij werd te Dillenburg geboren op 22 december 1573.

Hij ging naar school in Dillenburg en studeerde daarna in Siegen, Herborn en Bazel. Zijn vader was echter niet tevreden over hetgeen hij geleerd had en stuurde Ernst Casimir en zijn jongere broer Lodewijk Gunther in 1590 naar Leeuwarden om onder leiding van Willem Lodewijk hun opleiding te voltooien.

Zijn militaire carrière begon al op jonge leeftijd onder Maurits. In 1595 was hij aanwezig bij de nederlaag aan de Lippe en viel hij in handen van de vijand. Willem Lodewijk moest 10.000 gulden betalen om hem vrij te kopen. In datzelfde jaar werd Ernst Casimir kapitein van een compagnie die onder bevel had gestaan van Ernst, graaf van Solms, die bij de slag aan de Lippe was gesneuveld.

Ernst Casimir werd in 1605 gouverneur van Rheinberg en in 1606 benoemde Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg hem tot luitenant-generaal van diens troepen. In 1607 ontving hij de benoeming tot veldmaarschalk van het Staatse leger.

Toen zijn vader in 1606 overleed werd diens nalatenschap over vijf broers verdeeld. Ernst Casimir werd graaf van Nassau-Diez.

Na het overlijden van zijn broer Willem Lodewijk benoemden de Staten van Friesland hem tot hun stadhouder en kapitein-generaal (1620). Stad en Lande en Drenthe kozen Maurits tot stadhouder. Na diens dood in 1625 werd Ernst Casimir eveneens stadhouder en kapitein-generaal van deze gewesten.

Hij huwde in 1607 Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg, dochter van Heinrich Julius en Elisabeth, prinses van Denemarken. Een broer van Elisabeth was Christiaan IV, koning van Denemarken en een zuster was getrouwd met Jacobus I (VI), koning van Engeland en Schotland. Uit het huwelijk van Ernst Casimir en Sophie Hedwig werden negen kinderen geboren, van wie slechts twee de volwassenheid bereikten, Hendrik Casimir en Willem Frederik.

Ernst Casimir sneuvelde voor Roermond op 2 juni 1632 en werd te Leeuwarden begraven op 13 januari 1633.

M. Bruggeman - 2002

Inhoud en structuur van het archief

BEREIK EN INHOUD

Zoon van Jan (of Johan) VI de Oude (1536-1606) en Elisabeth van Leuchtenberg (1537-1579). Ernst Casimir trouwde met Sophia Hedwig op 8 juni 1607.

Het archief bevat stukken betreffende het persoonlijke en openbare leven. De zich in het archief bevindende retroacta betreffen een huis te Arnhem getrokken bij het "Hof van Nassau".

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

A23-I STUKKEN BETREFFENDE HET PERSOONLIJK EN OPENBAAR LEVEN

- A23-1** *A23-IA AANTEKENINGEN*
Aantekeningen betreffende het leven van Ernst Casimir z.d. 1 omslag
- A23-IB CORRESPONDENTIE*
- A23-2** *A23-IB1 ALGEMEEN*
Brieven en memories ingekomen van diverse personen 1607, 1611, 1617-1632 en z.d., met bijlagen, 1625-1631 en z.d. Expedities en afschriften 1 pak
- A23-3** Brieven, akten en bevellschriften voor diverse personen en colleges 1608, 1610, 1620-1632. Expedities, minuten en afschriften 1 pak
- A23-4** Lijst met namen, voornamelijk van verwanten z.d. 1 stuk
NB Vermoedelijk als aantekening aan wie bericht moest worden gestuurd.
- A23-IB2 NASSAUS*
- A23-5** *A23-IB2A TAK VAN WILLEM I, GRAAF VAN NASSAU, PRINS VAN ORANJE*
Brieven, ingekomen van Maria, gravin van Nassau, weduwe van Philipp Ernst, graaf van Hohenlohe-Neuenstein 1607, 1611, 1616 3 stukken
- A23-6** Brieven, ingekomen van Maurits, graaf van Nassau, prins van Oranje 1607, 1623 2 stukken
- A23-7** Briefwisseling met Frederik Hendrik, graaf van Nassau, prins van Oranje 1626, 1627, 1630 en z.d., met bijlagen, 1630 1 omslag
- A23-8** *A23-IB2B TAK JAN VI DE OUDE, GRAAF VAN NASSAU*
Brief, ingekomen van Johanna, gravin van Sayn-Wittgenstein, weduwe van Jan VI de Oude 1615 1 stuk

-
- A23-9** Brieven, ingekomen van Willem Lodewijk, graaf van Nassau
1590, 1605-1608, 1617 en z.d., met bijlagen, 1607, 1608 1 omslag
- A23-10** Brieven, ingekomen van Jan VII, graaf van Nassau-Siegen
1607-1619 en z.d. 1 omslag
- A23-11** Brief, ingekomen van Margaretha, hertogin van Holstein-
Sonderburg, weduwe van Jan VII, graaf van Nassau-Siegen
1627 1 stuk
- A23-12** Brieven, ingekomen van George, graaf van Nassau-Dillenburg
1616, 1617 en z.d. 1 omslag
- A23-13** Brief, ingekomen van Wolfgang Ernst, graaf van Isenburg-Büdingen,
echtgenoot van Elisabeth, gravin van Nassau
1609 1 stuk
- A23-14** Brief, ingekomen van Maria, gravin van Nassau, weduwe van Johan
Lodewijk I, graaf van Nassau-Idstein-Wiesbaden
1630 1 stuk
- A23-15** Brief, ingekomen van Amalia, gravin van Nassau, echtgenote van
Wilhelm, graaf van Solms-Greifenstein
1629 1 stuk
- A23-16** Brief, ingekomen van Wilhelm, graaf van Solms-Greifenstein,
echtgenoot van Amalia, gravin van Nassau
1613 1 stuk
- A23-17** Brief, ingekomen van Johan Lodewijk, graaf van Nassau-Hadamar
1615 1 stuk
- A23-18** Brief, ingekomen van Johan Ernst, graaf van Nassau-Siegen
z.d. [voor 1618] 1 stuk
- A23-19** Brief, ingekomen van Jan VIII, graaf van Nassau-Siegen
1625 1 stuk
- A23-20** Brief, ingekomen van Johann Adolf von Daun, graaf van Falkenstein-
Bruch, echtgenoot van Anna Maria van Nassau-Siegen
1613 1 stuk
- A23-21** Brief, ingekomen van Johann Mascherel met bericht van het
overlijden en uitnodiging voor de begrafenis van Johann Adolf von
Daun, graaf van Falkenstein-Bruch
1623 1 stuk
- A23-22** Brieven, ingekomen van Willem, graaf van Nassau-Siegen

---

	1628-1631	1 omslag
A23-23	Brief, ingekomen van Christina, gravin van Erbach, echtgenote van Willem, graaf van Nassau-Siegen 1631	1 stuk
A23-24	Brieven, ingekomen van Johan Maurits, graaf van Nassau-Siegen 1629	3 stukken
A23-25	Brieven, ingekomen van Lodewijk Hendrik, graaf van Nassau-Dillenburg 1616, 1626, 1631	4 stukken
A23-26	Brief, ingekomen van Philips van Nassau 1631	1 stuk
A23-27	A23-IB3 BRUNSWIJK-LÜNEBURG Brief, ingekomen van Ernst, hertog van Brunswijk-Lüneburg 1609	1 stuk
A23-28	Brief, ingekomen van Friedrich Ulrich, hertog van Brunswijk-Lüneburg, broer van Sophie Hedwig 1613	1 stuk
A23-29	Brieven, ingekomen van Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg, vader van Sophie Hedwig 1606-1609	1 omslag
A23-30	Brieven, ingekomen van Elisabeth, prinses van Denemarken, echtgenote van Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg, moeder van Sophie Hedwig 1606-1611, 1620	1 omslag
A23-31	Brieven, ingekomen van Joachim Karl, hertog van Brunswijk-Lüneburg, oom van Sophie Hedwig 1611	2 stukken
A23-32	Brieven, ingekomen van Philipp Siegmund, hertog van Brunswijk-Lüneburg, oom van Sophie Hedwig 1606-1612	1 omslag
A23-33	Brieven, ingekomen van Sophie Hedwig, hertogin van Brunswijk-Lüneburg, echtgenote van Ernst Casimir 1621-1631	1 omslag
A23-34	Brief, ingekomen van Wilhelm (August), hertog van Brunswijk-Lüneburg	

	1608	1 stuk
A23-35	A23-IB4 VORSTEN EN ADELLIJKE PERSONEN Brief, ingekomen van Christian, vorst van Anhalt 1611	1 stuk
A23-36	Brief, ingekomen van Dietrich, vorst van Anhalt 1621	1 stuk
A23-37	Brieven, ingekomen van Ludwig, vorst van Anhalt 1608, 1624	2 stukken
A23-38	Brieven, ingekomen van Rudolf, vorst van Anhalt 1607, 1611	4 stukken
A23-39	Brieven, ingekomen van Adolf, graaf van Bentheim-Tecklenburg 1609, 1611	3 stukken
A23-40	Brief, ingekomen van Arnold Jobst, graaf van Bentheim-Steinfurt 1610	1 stuk
A23-41	Brief, ingekomen van Friedrich Ludwig, graaf van Bentheim 1620	1 stuk
A23-42	Briefwisseling met Wilhelm Heinrich, graaf van Bentheim 1628	3 stukken
A23-43	Brief, ingekomen van Willem Jurriaan van den Boetzelaer van Toutenburg 1629	1 stuk
A23-44	Brief, ingekomen van Christian Wilhelm, markgraaf van Brandenburg 1628	1 stuk
A23-45	Brieven, ingekomen van Ernst, markgraaf van Brandenburg 1611, 1613, met bijlagen, 1611	1 omslag
A23-46	Brief, ingekomen van Johann Georg, markgraaf van Brandenburg 1605	1 stuk
A23-47	Brief, ingekomen van Artus van Brederode 1630	1 stuk
A23-48	Brieven ingekomen van Christiaan IV, koning van Denemarken 1613, 1619, 1631	4 stukken

-
- A23-49** Briefwisseling met Hedwig, prinses van Denemarken, echtgenote van Christiaan II, hertog van Saksen
1607, 1631 2 stukken
- A23-50** Brief, ingekomen van Adriaan, graaf van Flodorff, heer van Leuth
1631 1 stuk
- A23-51** Brieven, ingekomen van Moritz, landgraaf van Hessen-Kassel
1607, 1617, 1619 1 omslag
- A23-52** Brieven, ingekomen van Ernst, graaf van Holstein-Schaumburg
1606, 1611 2 stukken
- A23-53** Brieven, ingekomen van Hermann, graaf van Holstein-Schaumburg
1608, 1628 2 stukken
- A23-54** Brieven, ingekomen van Joost, graaf van Limburg en Bronckhorst
1608, 1611, met bijlagen, 1611 1 omslag
- A23-55** Brief, ingekomen van Simon, graaf van Lippe
1611 1 stuk
- A23-56** Brief, ingekomen van Floris II van Pallandt, graaf van Culemborg
1612 1 stuk
- A23-57** Brieven, ingekomen van Catharina, gravin van den Bergh, echtgenote van Floris II van Pallandt, graaf van Culemborg
1629 2 stukken
- A23-58** Briefwisseling met Friedrich V, keurvorst van de Palts en ex-koning van Bohemen
1620-1629, met bijlage, 1622 1 omslag
NB Brief 1629 ook aan Friedrichs echtgenote Elizabeth Stuart.
- A23-59** Briefwisseling met Elizabeth Stuart, echtgenote van Friedrich V, keurvorst van de Palts en ex-koning van Bohemen
1621 en z.d. 2 stukken
- A23-60** Brief, ingekomen van Wolf Schenk van Toutenburg uit Olinda de Pernambuco
1631 1 stuk
- A23-61** Brieven, ingekomen van Friedrich, hertog van Sleeswijk-Holstein
1628 2 stukken
- A23-62** Brief, ingekomen van Johann Friedrich, hertog van Sleeswijk-Holstein
1611 1 stuk

-
- A23-63** Brief, ingekomen van Ulrich, hertog van Sleeswijk-Holstein
1610 1 stuk
- A23-64** Brief, ingekomen van Johann Albrecht I, graaf van Solms-Braunfels
1607 1 stuk
- A23-65** Brieven, ingekomen van Philipp, graaf van Solms-Braunfels
1611 2 stukken
- A23-66** Brieven, ingekomen van Heinrich Matthias, graaf van Thurn, leider
van de Boheemse protestanten
1628, 1629 2 stukken
- A23-67** Brief, ingekomen van Wolrad, graaf van Waldeck
1608 1 stuk
- A23-68** Brieven, ingekomen van Franz Wilhelm, graaf van Wartenberg,
bisschop van Osnabrück, domproost van Regensburg
1628-1630, met bijlage 1630; minuutbrief van Ernst Casimir, 1628
1 omslag
- A23-69** A23-IB5 NIET-ADELLIJKE PERSONEN
Brief, ingekomen van Robert Ansteruthor
1626 1 stuk
- A23-70** Brief, ingekomen van Arent Arents
1621 1 stuk
- A23-71** Stukken betreffende een paspoort voor Hendrik Lamberts Bannier
uit Vollenhove, schipper op Lingen
1628 1 omslag
- A23-72** Brief, ingekomen van Wilhelmus Baudartius, predikant te Zutphen
1627 1 stuk
- A23-73** Brieven, ingekomen van Jan Bax
1630 2 stukken
- A23-74** Brief, ingekomen van Magdalena Katerina Berka, geboren Slawata
1631 1 stuk
- A23-75** Brieven, ingekomen van Flaminus Betti
1628 2 stukken
- A23-76** Brieven, ingekomen van Johann Melchior von Bodeck uit Culemborg
1621, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1621 4 stukken

-
- A23-77** Brieven, ingekomen van J. (of I.) Boguslaf
1620, 1626; met minuutbrief van Ernst Casimir, z.d. 1 omslag
- A23-78** Brieven, ingekomen van de heer Booser
1627-1629, met bijlagen, 1628, 1629 1 omslag
- A23-79** Brief, ingekomen van Willem Brasser, waarin een brief met nieuws
uit Brussel is overgeschreven
1630 1 stuk
- A23-80** Brieven, ingekomen van C. van Bronckhorst en J. van Bronckhorst
en een brief van J. van Bronckhorst en enkele familieleden met het
verzoek aan Ernst Casimir om de Staten van Gelderland te
bewegen het bedrag, dat J. van Bronckhorst deze Staten
verschuldigd was, te verlagen, 1629 en z.d., met minuutbrief van
Ernst Casimir aan de Staten van Gelderland
z.d. 1 omslag
- A23-81** Brieven, ingekomen van J. van Burgh, (koopman) te Amsterdam
1631 1 omslag
NB Deels aan kamerheer Wiedenfeld.
- A23-82** Brief, ingekomen van C. Buttinga om hem bij de prins van Oranje
aan te bevelen voor een functie in Orange
z.d. 1 stuk
- A23-83** Brieven, ingekomen van Lucas Cairo uit Lingen
1618 2 stukken
- A23-84** Brief, ingekomen van Horatio Calandrini met nieuws uit Engeland
en Frankrijk
1628 1 stuk
- A23-85** Brief, ingekomen van J. de Chantraine dit Brouiqsaut met nieuws
uit de Zuidelijke Nederlanden
1621 1 stuk
- A23-86** Brief, ingekomen van Assuerus Assueruszoon Crone betreffende de
politieke situatie in Europa
1625 1 stuk
NB In het Latijn.
- A23-87** Brief, ingekomen van Philippus Crusius uit Hamburg
1630, met bijlage 1630 2 stukken
- A23-88** Brief, ingekomen van Johan Philippus Dilphius, gewezen predikant
te Steinfurt
1632 1 stuk

-
- A23-89** Brief, ingekomen van Fedde Feddes uit Harlingen
1621 1 stuk
- A23-90** Brief, ingekomen van Petrus Feist die in Bazel gepromoveerd is in
beide rechten
1626 1 stuk
- A23-91** Brief, ingekomen van G.H. Förer
1630, met minuutbrief van Ernst Casimir, z.d. 2 stukken
- A23-92** Brief, ingekomen van Johannes Hachting, hoogleraar logica aan de
Universiteit te Franeker
1630 1 stuk
NB In het Latijn.
- A23-93** Brief, ingekomen van de heer Halting uit Groningen betreffende het
feit dat de broer van Ernst Casimir, Johan Lodewijk, graaf van
Nassau-Hadamar rooms-katholiek was geworden
1629 1 stuk
- A23-94** Verzoekschrift van Martinus Heupel van Siegen om hem aan te
bevelen bij de Universiteit te Franeker om daar op een beurs te
mogen studeren
z.d. 1 stuk
- A23-95** Brief, ingekomen van Johan Hezelius, predikant te Emden
1630 1 stuk
- A23-96** Brief, ingekomen van de secretaris van de Raad van State,
Christiaan Huygens, betreffende het feit dat Ernst Casimir diens
zoon, Constantijn Huygens, heeft aanbevolen bij de koning van
Denemarken
1623, met minuutbrief van Ernst Casimir aan de koning van
Denemarken, z.d. 2 stukken
- A23-97** Brief, ingekomen van dr. Matthias Inpetius uit Emden
1628 1 stuk
- A23-98** Brieven, ingekomen van Jacob Junius, secretaris van Maurits, graaf
van Nassau, prins van Oranje, later van Frederik Hendrik, graaf van
Nassau, prins van Oranje
1621-1623, 1632 en z.d., met minuutbrieven van Ernst Casimir,
1623, 1626 1 omslag
- A23-99** Brief, ingekomen van Paul Kapliz betreffende het uit de wereld
helpen van een conflict tussen hem en Dominicus van Andringa,
die hem in dronkenschap heeft uitgescholden
1629, met minuut van een verklaring van Dominicus van Andringa,
z.d. 2 stukken

-
- A23-100** Brief, ingekomen van Georg Everhard Klenck, koopman op Rusland te Amsterdam
1631 1 stuk
- A23-101** Brief, ingekomen van P. Knijff uit Leeuwarden
1631 1 stuk
- A23-102** Brief, ingekomen van Kurdt Lantkrodt
1629 1 stuk
- A23-103** Brief, ingekomen van Godfried Lautenbach uit Keulen met het verzoek een van zijn collega's bij Frederik Hendrik, graaf van Nassau, prins van Oranje, voor te dragen voor een commissie
1629 1 stuk
- A23-104** Brief, ingekomen van J.G. Lawick met nieuws uit Duitsland
1624, met bijlage, 1624 2 stukken
- A23-105** Brief, ingekomen van Wilhelm van Lohausen uit Bremen met nieuws uit Duitsland
1628, met bijlage, z.d. 2 stukken
- A23-106** Brief, ingekomen van Jeronimo Manart uit Keulen
1621 1 stuk
- A23-107** Brief, ingekomen van Gerhardt Mars
1630 1 stuk
- A23-108** Brief, ingekomen van professor Antonius Matthaeus uit Groningen met referenties betreffende ds. Combachius, hoogleraar theologie en filosofie te Kassel
1631 en een samenvatting van de referentie, z.d. 2 stukken
NB Brief in het Duits, samenvatting in het Nederlands.
- A23-109** Brief, ingekomen van Hendrik van Munster, heer van Ruinen
1630 1 stuk
- A23-110** Brieven, ingekomen van Adriaan van der Mijll, (oud-)secretaris van Maurits, graaf van Nassau, prins van Oranje
1626, 1631, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1620 3 stukken
- A23-111** Brief, ingekomen van Joost Floriszoon van Outshoorn betreffende de aankoop van bloemen en planten
1631 1 stuk
- A23-112** Brief, ingekomen van Johannes Piscator, hoogleraar te Herborn
1620 1 stuk

-
- A23-113** Brief, ingekomen van Siuerdt Potter
1629
NB Broer van de militair Ludolf Potter. 1 stuk
- A23-114** Brief, ingekomen van R. Pringill uit Hambach
1620 1 stuk
- A23-115** Aantekening van Justus Henricus à Rolandseck betreffende voor het grafelijke hof gekopieerde stukken
1628 1 stuk
- A23-116** Brief, ingekomen van de heer Salvius uit Lübeck
1631
NB In het Latijn. 1 stuk
- A23-117** Brieven, ingekomen van H. Schaep ten Dam uit Sloten
1632 2 stukken
- A23-118** Brief, ingekomen van Hans Jorg Scheffer uit Utrecht
1620 1 stuk
- A23-119** Brieven, ingekomen van Johan Sluijsken uit Arnhem
1625-1627 4 stukken
- A23-120** Brieven, ingekomen van Jacob Slijp
1628, 1629, met bijlage 1628 1 omslag
- A23-121** Brief, ingekomen van Johan Wilhelm Sohn die zijn juridische proefschrift aanbiedt, dat hij aan de Universiteit te Leiden heeft verdedigd
1632 1 stuk
- A23-122** Brief, ingekomen van J. van Steenhuys
1626 1 stuk
- A23-123** Brief, ingekomen van Eberhart von Weihn uit Wolfenbüttel
1620, met bijlage, 1620 2 stukken
- A23-124** Brief van Jan Scheltes aan een onbekende met de mededeling dat hij contact zal zoeken met secretaris Jacob Junius, met aantekening van het secretariaat van Ernst Casimir, dat er een brief aan de heer Coninck moet worden gezonden
1620 1 stuk
- A23-125** Brief, ingekomen van een onbekende betreffende de oorlog
1632 1 stuk

A23-II STUKKEN BETREFFENDE HET PERSOONLIJK LEVEN

A23-IIA PARTICULIERE AANGELEGENHEDEN

A23-IIA1 HUWELIJK

- A23-126** Akte van huwelijkse voorwaarden voor het huwelijk van Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg, ondertekend door Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg namens zijn dochter en door Ernst Casimir en zijn broers, Willem Lodewijk, Jan en George
1606. Grosse en afschrift1 charter met 5 uithangende zegels en 1 stuk
- A23-127** Stukken betreffende regelingen en bepalingen met betrekking tot het huwelijk tussen Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg
1606-1610 2 banden
- A23-128** Stukken betreffende zakelijke regelingen met betrekking tot het huwelijk van Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg
1606-1615, 1632-1637, 1648-1651, 1669 1 band
- A23-129** Akte waarbij Lothar von Metternich, aartsbisschop en keurvorst van Trier ermee akkoord gaat dat Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg het graafschap Diez als weduwgift zal ontvangen
1606 1 charter met uithangend zegel
- A23-130** Akte waarbij nadere regelingen getroffen worden betreffende het graafschap Diez als weduwgift voor Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg, ondertekend door Ernst Casimir en zijn broers Willem Lodewijk, Jan en George
1607. Grosse en afschrift1 charter met 3 uithangende zegels en 1 stuk
NB Het zegel van Willem Lodewijk ontbreekt.
- A23-131** Akte waarbij de ambtenaren, commandanten, vertegenwoordigers van de inwoners van het graafschap Diez en de broers van Ernst Casimir, Willem Lodewijk, Jan en George verklaren Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg na de dood van Ernst Casimir te zullen erkennen als gouvernante van Nassau-Diez
1607 1 charter met 3 uithangende zegels
NB Oorspronkelijk waren er 11 zegels, behalve de drie overgebleven zegels zijn er vier stukken was, waarop zegels gedrukt zijn geweest. Van de rest is slechts de zegelstaart aanwezig.
- A23-132** Akte waarbij Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg vaststelt dat Ernst Casimir onder andere door een weduwgoed

zorgt voor financiële zekerheid voor Sophie Hedwig in het geval zij weduwe wordt
1607 1 charter met uithangend zegel

A23-IIA2 FAMILIEAANGELEGENHEDEN

- A23-133** Akte van burgemeesters en schepenen van Den Haag op verzoek van Ernst Casimir met getuigenverklaringen betreffende een overeenkomst tussen Jan VI de Oude, graaf van Nassau en zijn schoondochter Anna Margaretha van Manderscheid-Blankenheim, weduwe van Lodewijk Günther, graaf van Nassau, over het Hof van de Nassaus in Arnhem
1606 1 stuk
- A23-134** Instructie door Ernst Casimir voor zijn edelman Gervais de Grandyn om Henry, prins van Wales uit te nodigen voor de doop van zijn zoon Hendrik Casimir I
1612 1 stuk
- A23-135** Brieven, ingekomen bij Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg naar aanleiding van de geboorte van hun zoon Hendrik Casimir I
1612 1 omslag
- A23-136** Stukken betreffende rechten van Margareta Maria von Daun, gravin van Falkenstein-Bruch, van wie Ernst Casimir een van de voogden was
1611-1613 1 band
- A23-137** Huwelijkscontract tussen Maria Margaretha von Daun, gravin van Falkenstein-Bruch en Walraven van Brederode
1616. Afschrift 1 stuk
- A23-138** Brief, ingekomen van J. de Haas betreffende een gesprek dat Jacob Junius, secretaris van Maurits, graaf van Nassau, prins van Oranje, en hijzelf hebben gehad met de dispensier van prins Maurits, Wijnandts
1623 1 stuk
- A23-139** Nota met punten waaraan de ambassadeurs bij de vredesonderhandelingen aandacht zouden moeten besteden in verband met de belangen van het huis Nassau
z.d. 1 stuk
- A23-140** A23-IIA3 OVERLIJDEN
Testament van Ernst Casimir, 1627, met verklaring van zijn weduwe, Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg, en zijn zoons

Hendrik Casimir I en Willem Frederik dat het testament is geopend en dat zij de inhoud accepteren, 1633; afschriften, z.d. en een afschrift met een verklaring van de Leeuwarder notaris Cornelis Gellius, dat het afschrift gelijkluidend is aan het origineel
1643 1 omslag
NB Afschriften in drievoud.

A23-141 Lijst van bezittingen van Ernst Casimir en memorie betreffende financiële verplichtingen en regelingen voor het geval hij mocht overlijden
z.d. Minuten 2 stukken

A23-142 Stukken betreffende het overlijden van Ernst Casimir en regelingen voor zijn rouwstoet en begrafenis
1632, 1633 1 omslag

A23-143 Inventarissen van de boedel van Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg, opgemaakt na het overlijden van Ernst Casimir
1632, 1633 1 omslag

A23-IIB FINANCIËN EN BEZITTINGEN

A23-IIB1 ERFENISSEN

NB Voor de verdeling van de nalatenschap van Jan VI de Oude, graaf van Nassau, zie het archief van Willem Lodewijk, inv.nrs. 228-241.

A23-144 Akte waarbij Ernst Casimir en zijn broer George een regeling overeenkomen met betrekking tot de schulden die zij in 1607 geërfd hebben
1610 1 stuk

A23-145 Akte waarbij de broers Ernst Casimir, Willem Lodewijk, Jan, George en Johan Lodewijk overeenkomen dat Ernst Casimir en Jan bepaalde schulden uit de nalatenschap van hun vader Jan VI de Oude, graaf van Nassau op zich nemen
1613 1 katern

A23-146 Akte waarbij Ernst Casimir verklaart dat hij - wanneer Jan zou overlijden - alleen verantwoordelijk is voor de afbetaling van de schulden die Jan en hij uit de nalatenschap van hun vader Jan VI de Oude op zich hebben genomen, ondertekend door Ernst Casimir, Willem Lodewijk, Jan, George en Johan Lodewijk
1613 1 stuk

A23-147 Akte, waarin Ernst Casimir en zijn broer Johan Lodewijk afspraken maken over de nalatenschap van hun overleden broer Willem Lodewijk
1620 1 katern

-
- A23-148** A23-IIB2 FINANCIËN
Stukken betreffende de financiën van Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg
1607, 1608, 1637 en z.d. 1 omslag
- A23-149** Rekening van Christoph Scheurer ten behoeve van Ernst Casimir voornamelijk betreffende betaalde rente
1612, 1613, met kwitanties, 1612 1 band
- A23-150** Brieven, ingekomen van Dirck Dibbets, rentmeester van Ernst Casimir
1620-1630, met bijlagen 1620, 1630; minuutbrief van Ernst Casimir, 1624 1 omslag
- A23-151** Akte waarbij Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg verklaart Ernst Casimir 12.000 rijksdaalders schuldig te zijn
1628 1 charter met uithangend zegel
- A23-152** Staat van hetgeen Ernst Casimir gedurende een jaar voor zichzelf en zijn hofhouding nodig heeft
z.d. 1 stuk
- A23-153** A23-IIB3 BEZITTINGEN
Stukken betreffende onderhandelingen over de koop van goederen in Gelderland van de abdij van Prüm
1608, 1609 1 band
- A23-154** Akte waarbij Ernst Casimir de drost van Diez, Herman Schilten, en de Nassause raad, Erasmus Stöver, opdracht geeft volgens de gegeven instructie met Lothar von Metternich, aartsbisschop en keurvorst van Trier, te onderhandelen over de koop van goederen in Gelderland van de abdij van Prüm
1609 1 stuk
- A23-155** Akte van de schepenen van Arnhem betreffende de betaling van 550 caroligulden uit de goederen van de abdij van Prüm in Gelderland voor het onderhoud van de predikant van de Eusebiuskerk
1609. Afschrift 1 stuk
- A23-156** Brieven, ingekomen van dr. Hermann Schildt, ambtman in Diez, 1609; brieven van Ernst Casimir aan dr. Hermann Schildt door Schildt met aantekeningen weer teruggezonden
1607, 1609 1 omslag

- A23-157** Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij Margareta van Boinenburg een huis tegenover het kerkhof van de Grote kerk in Arnhem en de overwaarde van twee 'scharen' verpachte weidegrond in Arnhemmerbroek overdraagt aan Ernst Casimir en Sophie Hedwig van Brunswijk-Lüneburg
1611 1 charter met uithangend zegel
NB Oorspronkelijk twee zegels.

- A23-158-165** Retroacta bij inv.nr. 157:
1469-1606 8 charters

De inhoud van deze stukken betreft eigendomsoverdrachten van huizen en erven te Arnhem, in de omgeving van de Grote Kerk, en van renten gaande uit deze huizen en erven. Het laatste stuk uit deze reeks (nr. 165) geeft tenslotte de opheldering hoe deze stukken op het Huisarchief kunnen zijn terecht gekomen. In dit stuk, eveneens de eigendomsoverdracht van een rente bevattende, wordt namelijk gesproken over huis en hofstede, waaruit deze rente gaat, gelegen tegenover het kerkhof van de Grote Kerk, met aan de ene zijde Johan van Bercks behuizing, "nu geeigent aent hoff van Nassau". Hieruit volgt dat wij in al deze stukken te maken hebben met grondpercelen, die later deel zouden uitmaken van het "Hof van Nassau" te Arnhem, aanvankelijk het huis van de landrentmeester-generaal Thomas Grammaye in 1602 door de Staten van Gelderland aan graaf Lodewijk Gunther van Nassau geschonken (1), dat enige tijd na de dood van zijn weduwe, omstreeks 1608, betrokken werd door Ernst Casimir (2). Blijkens inventarisnummer A23-157, heeft Ernst Casimir de grond, behorende bij het Hof van Nassau in 1611 door aankoop van een huis nog vermeerderd.

(1) Vgl. A.H. Martens van Sevenhoven, 'Het Hof van Nassau te Arnhem' in 'Bijdragen en Mededeelingen Gelre' XXV (1922), p.140 vgg. en van dezelfde schrijver, 'Het Hof van Gelre te Arnhem' in 'Bijdragen en Mededeelingen Gelre' XXXII (1929), p. 1 vgg.

(2) F.J.L. Krämer, 'Vergeten Nassau's' in 'Onze Eeuw', 1921

NB. Afkomstig uit de verzameling Charters (G17)

Zie ook Gelders archief, 0124 Hof van Gelre en Zutphen, inleiding door A.J. Maris, p. 141

Hoofdstuk: Waar de kanselarij zetelde: Het Gramaijenhuis - Het Trompettenhuis - Het Crollenhuis - Het hof van Nassau

- A23-158** Akte van verkoop door Bartold van Salland en zijn echtgenote Margarietha van Keppel van een huis bij 'de Oude kerk' in Arnhem aan Derick van Berck
21 december 1469, 1 charter met twee uithangende zegels

Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 28):
1469 december 21

Bartolt van Zallandt en zijn huisvrouw Margariete van Keppell verklaren dat zij voor een zekere som gelds hebben verkocht aan Mr. Derick van Berck en zijn erven of houder van dezen brief een huis en hofstede, indertijd bewoond door Steven van Brienens, gelegen bij de Oude Kerk te Arnhem, waarbij de oorkonders zich verplichten in bepaalde gevallen binnen Arnhem in leistung te komen liggen.

Gegeven int jair onss Heren duser vierhondert negenendestich op sent Thomasdach apostoli.

Uithangende zegels der oorkonders in groene was (Gesch.).

- A23-159** Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij Bert Trompetter en zijn echtgenote Jennyken toezeggen zes philipsguldens per jaar te

zullen betalen aan juffrouw Beel van Delen voor hun huis, gelegen achter het raadhuis in Arnhem en naast het huis van wijlen mr. Derck van Berck

28 december 1530, 1 charter met uithangend zegel

Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 46):
1530 december 28

Henrick van Poelwijck en Wijnant van Proesickhave, schepenen te Arnhem, verklaren, dat voor hen verschenen zijn Bernt Trompet en Jennyken, zijn wettige vrouw, die aan joffer Beel van Delen een rente hebben geschonken van 6 Philipsgulden 's jaars, gaande uit hun huis en hofstede, gelegen achter het raadhuis, tussen de aan weerszijden gelegen huizen en hofsteden van wijlen Mr. Derck van Berck en van Baldewijn van den Water, met bepalingen over afkoop der rente enz.

Gegeven inden jaere ons Heren duysent vijffhondert ende dertich op gresdach noe sunten Thomasdach apostoli.

Hoewel aangekondigd, "met onsen segelen", dus der beide oorkonders, alleen bezegeld met het ahangend zegel van Henrick van Poelwijck in groen was (Oorspr.)

A23-160

Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij juffrouw Beel van Delen de zes philipsguldens die zij jaarlijks ontvangt voor het huis van Bernard Trompetter, gelegen achter het raadhuis en naast het huis van wijlen mr. Derick van Berck, aan haar broer Wijnand van Delen overdraagt

23 september 1553, 1 charter met twee uithangende zegels

Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 55):
1553 september 23

Henrick van Poelwijck en Gijsbert van der Hoeven, schepenen te Arnhem, verklaren, dat voor hen verschenen is joffer Beell van Delen, die in eigendom heeft overgedragen aan Wijnant van Delen, haar broeder, en zijn erven 6 Philipsgulden rente 's jaars, gaande uit huis en hofstede van Bernart Trompet, gelegen achter het raadhuis, gelegen tussen de aan weerszijden gelegen huizen en hofsteden van Mr. Derick van Berck zaliger en van Bolden van den Water zaliger, voorts alles volgens een schepenbrief bezegeld door Henrick van Poelwijck en Wijnant van Prisickaven (1530, Dec. 28).

Gegeven int j.o.H. 1553, des saterdages nae sente Matheusdach apostell.

Afhangende zegels der beide schepenen in groene was, dat van G. van der Hoeven gesch.

A23-161

Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij Wilhem Bentinck Sanderszoon de jonge aan Peter van Hesevelt overdraagt twee philipsguldens, namelijk een derde deel van de zes philipsguldens, die hij samen met zijn broer en zuster ontvangt voor het huis van Berndt Trompetter gelegen aan de Koninckstraat te Arnhem naast het huis van Gerrit Berck

21 juni 1561, 1 charter met uithangend zegel

Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 76):
1561 juni 21

Wilhem van Poelwick en Jan van den Bergh, schepenen te Arnhem, verklaren, dat voor hen verschenen is Wilhem Bentinck

Sanderssoen die Jonge, die aan Peter van Hesevelt en zijn zonen 2 Philippusgulden 's jaars, zijnde 1/3 deel van 6 Ph. guldens, die hij

met zijn broeder en zusters jaarlijks trekt, gaande uit huis en hofstede van Berndt Trompet in de Koninckstrate.

Van de beide uithangende schepenzegels is over dat van Jan van den Bergh in groene was, gesch.

A23-162

Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij Hendersken, weduwe van Gerrit van Berck en haar zoon Derrick van Berck ook namens haar andere kinderen aan Gerrit van Holt, huismeester van Sinter Claes broederschap, overdragen de zes caroliguldens die zij jaarlijks ontvangen voor het huis achter de oude school, onder voorwaarde dat zij deze overeenkomst kunnen afkopen in twee termijnen van vijftig caroliguldens

8 april 1573, 1 charter met uithangend zegel

NB Tekst van de akte doorgehaald; dorsale aantekening 'tot voldoeninge van dese rentesom betaalt hondertvier ponden XVI s. IX d. waervan de quitantie in handen van heeren van Brederode'. Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 83): 1573 april 8

Wilhem van Poelwijck en Johan van den Bergh, schepenen te Arnhem, verklaren, dat voor hen verschenen zijn Hendersken, weduwe Gerritz van Berck, met haar zoon Derrick van Berck, die verklaard heeft te hebben overgedragen aan Gerrit van Holt als huismeester van suster Claesz. broederschap, ten behoeve van het gasthuis en genoemde broederschap, een rente van 6 Carolusgulden 's jaars, gaande uit huis en hofstede achter die Oltschoele, welke rente zal mogen worden gelost in 2 termijnen à 50 Car. gulden.

Afhangende zegels der beide schepenen, in groene was, dat van Johan van den Bergh zeer gesch.

NB. doorkruist met penstreken, waarschijnlijk als cancellering bedoeld.

A23-163

Vidimus van de schepenen van Arnhem van akten van 16 juni, 20 juni, 21 augustus, 22 augustus en 13 december 1594 met betrekking tot onduidelijkheden bij de openbare verkoop van het huis gelegen achter het raadhuis, naast het huis van Berck, dat eigendom was van Anna Giellis, weduwe van Thomas Grannaij, in leven oudste kerkmeester, vanwege schulden aan Geertruid Vehren, weduwe van Pouwel Sluijskens

9 maart 1595, 1 charter met uithangend zegel

Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 87): 1595 maart 9

Burgemeesters, schepenen en raad der stad Arnhem geven een verklaring over verschillende in "unser stat signaetzboick" opgetekende acten, dd. 1594, juni 16, juni 29, augustus 21, augustus 22 en december 13, waaruit blijkt dat een openbare verkoping "bij barnender keertsen" heeft plaatsgehad van huis en hofstede, gelegen achter het Raadhuis, toebehoord hebbende aan mej. Anna Giellis, weduwe van Thomas Grannay, bij zijn leven oudste rekenmeester, terzake van achterstallige renten, verschuldigd aan Geertruidt Vehren, weduwe van Pouwel Sluysskens, en haar erven. De koop is tenslotte toegewezen aan Claes Sluyssken, waarbij als borgen voor de betaling der kooopenningen zich gesteld hebben, Engel Janssen en Jacob Vehren.

(get.) R. Sluyken secreti scjillo enz.

Uithangend "unser stat secreetsegel" in groene was, gesch.

- A23-164** Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij Geertruid Veheren, weduwe van Pouwel Sluijsken en haar zoon Claes Sluijsken het huis achter de oude school gelegen tussen het huis van Bentinck en het huis van Berck overdragen aan Albert Kiespenninck en zijn vrouw Magdalene Dibbits
24 maart 1596, 1 charter met twee uithangende zegels
Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 88):
1596 maart 24
Boedert van Berffelt en Engelbert van der Burch, schepenen te Arnhem, verklaren, dat voor hen verschenen zijn Geertruidt Veherun, weduwe van Pouwel Sluyssken, en Clais Sluyssken, haar zoon, die hun huis en hofstede, gelegen achter "die olde schoel" hebben overgedragen aan Albert Kiespenninck, Magdalene Dibbitz, zijn huisvrouw, en hun erven, met opgave der jaarlijks uit dit huis gaande renten.
Uithangende zegels der beide schepenen, in groene was, dat van Engelbert van der Burch, zeer gesch.
- A23-165** Akte van de schepenen van Arnhem, waarbij Margareta van Boijnenburch, weduwe van Lambert Crol voor haar en haar kinderen aan Johan van Berck en zijn vrouw Heesken van Manen overdraagt de jaarlijkse rente van zeven daler tot dertig stuiver per stuk op haar huis tegenover het kerkhof van de Grote Kerk, gelegen tussen de straat naar St. Walburg en het huis van Berck, dat in eigendom is toegewezen aan het hof van Nassau
4 november 1606, 1 charter met twee uithangende zegels
NB Gecancelleerd. Uithangende zegels der beide schepenen in groene was.
Oude beschrijving in de Verzameling Charters G17 (regist 92):
1606 november 4
Johan van Danss en Diederick van Eck, schepenen te Arnhem, verklaren, dat voor hen verschenen is Margareta van Boynenburch, voor zichzelf en voor haar kinderen, die een rente van 7 daler 's jaars heeft geschonken aan Johan van Berck en Heesken van Manen, echtelieden, en hun erven, gaande uit haar huis en hofstede tegenover het kerkhof van de Grote kerk, met aan de ene zijde Johan van Bercks behuizing "nu geeigent aent hoff van Nassau".
(get.) S. Verstegen, secretarius.
- A23-166** Stukken betreffende een conflict over de heerlijkheden Woerden en Liesveld en een huis aan de Kneuterdijk in Den Haag tussen Ernst Casimir en Philipp Ernst, graaf van Hohenlohe
1606, 1613 en z.d.1 charter met uithangend zegel, 2 katernen en 1 stuk
- A23-167** Stukken betreffende het proces voor het Hof van Holland en Zeeland tussen Ernst Casimir en Philipp Ernst, graaf van Hohenlohe over de heerlijkheid Liesveld en een huis aan de Kneuterdijk in Den Haag
1621, 1622
1 deel en 1 katern
- A23-168** Brief, ingekomen van de bestuurders van het ambt Cloppenburg in Spiegelberg
1628
1 stuk

-
- A23-169** Brief, ingekomen van A. Bruyningh met aanbeveling voor Paulus Mazure, predikant in Groot-Ammerz in de baronie van Liesveld
1627 1 stuk
- A23-170** Brieven, ingekomen van Jacomo Pauw, baljuw en drost van Liesveld
1628, 1630 4 stukken
- A23-171** *A23-IIC HOFHOUDING*
Inventarissen van de stallen van Ernst Casimir
1610-1613 1 katern
- A23-171a** Lijst van personen te Arnhem aan wie op last van Ernst Casimir
kostgelden moeten worden betaald
1622 1 stuk
- A23-172** Brieven, ingekomen van Adriaan Andriessen Buschkoop
betreffende werkzaamheden aan de huizen van Ernst Casimir in
Leeuwarden en Groningen
1631, met aantekeningen van Ernst Casimir in de marge en met
bijlagen, z.d. 4 stukken
- A23-173** Brieven, ingekomen van Elias Janszen en Hans Wolff Niereburg,
tuinlieden van Ernst Casimir in Groningen, met aantekeningen van
Ernst Casimir in de marge
1631 3 stukken
- A23-174** Inventaris van uit Utrecht overgekomen bedden en beddengoed en
een inventaris van goederen van onbekende herkomst
z.d. 2 stukken
NB In inventaris van onbekende herkomst opgave van o.a. misgewaad,
altaarstukken en een vergulde kelk, maar ook kousen en een mantel.
- A23-175** Inventaris van een apotheek
z.d. 1 stuk
- A23-176** Offerte van Jacomo Pin aan Ernst Casimir voor de levering van
balsems, oliën, oogwater en tandpoeder
z.d. 1 stuk

A23-III STUKKEN BETREFFENDE HET OPENBAAR LEVEN

A23-III A FUNCTIES

- A23-177** Akte waarbij de Staten-Generaal Ernst Casimir benoemen tot kapitein van een compagnie die onder bevel had gestaan van wijlen Ernst, graaf van Solms, 1595, met dorsale aantekening dat Ernst Casimir de eed heeft afgelegd, 1595 en een vidimus van Maurits, graaf van Nassau, prins van Oranje van deze akte 1595 2 charters aan elkaar gehecht, met 1 uithangend zegel
- A23-178** Akte waarbij Heinrich Julius van Brunswijk-Lüneburg Ernst Casimir aanstelt als luitenant-generaal van zijn troepen, met een aantekening dat Ernst Casimir verklaart de benoeming aan te nemen en zich aan de richtlijnen te zullen houden 1606. Afschrift 1 stuk
- A23-179** Stukken betreffende de dienst van Ernst Casimir in het leger van Brunswijk 1606 1 katern en 1 stuk
- A23-180** Akte waarbij de Staten-Generaal Ernst Casimir benoemen tot veldmaarschalk 1607, met dorsale aantekening dat Ernst Casimir de eed heeft afgelegd, 1607 1 charter met uithangend zegel
- A23-181** Akte waarbij de Staten van Utrecht verklaren Ernst Casimir als commandant van de troepen in de stad Utrecht een traktement van 200 ponden ter waarde van 40 groten vlaams per maand te zullen betalen 1619 1 stuk
- A23-182** Akte waarbij de Staten van Friesland Ernst Casimir benoemen tot stadhouder en kapitein-generaal 1620, met dorsale aantekening dat Ernst Casimir de eed heeft afgelegd, 1620 1 charter met uithangend zegel
- A23-183** Instructie voor Ernst Casimir als stadhouder van Friesland 1620 en z.d. Grosse en afschriften 3 katernen
- A23-184** Akte waarbij de Staten van Stad en Lande Ernst Casimir benoemen tot stadhouder en kapitein-generaal 1625, met dorsale aantekening dat Ernst Casimir de eed heeft afgelegd, 1625 1 charter met uithangend zegel
- A23-185** Instructie voor Ernst Casimir als stadhouder van Stad en Lande 1625, met aantekening dat Ernst Casimir de eed heeft afgelegd, 1625 1 katern

- A23-186** Akte waarbij Ridderschap en Eigenerfden van Drenthe Ernst Casimir benoemen tot stadhouder en kapitein-generaal
1625 1 charter met uithangend zegel
- A23-187** Instructie voor Ernst Casimir als stadhouder van Drenthe
1625, met aantekening dat Ernst Casimir de eed heeft afgelegd,
1625 en z.d. Grosse en afschrift 2 katernen
- A23-IIIB AANGELEGENHEDEN MET ZOWEL BESTUURLIJKE ALS MILITAIRE ASPECTEN*
- A23-IIIB1 REPUBLIEK
- A23-IIIB1A BESTUURS- EN RECHTSCOLLEGES*
- A23-188** Brieven, ingekomen van de Staten-Generaal,
1605, 1629, 1631; met minuutbrieven van Ernst Casimir aan de
Staten-Generaal, 1621 en z.d.; afschriften van resoluties van de
Staten-Generaal, 1625-1630; afschrift van een brief van de Staten-
Generaal aan de keurvorst van Keulen, 1624; afschrift van een brief
van de Staten-Generaal aan het stadsbestuur van Utrecht, 1627
1 omslag
- A23-189** Brieven, ingekomen van Gedeputeerde Staten van Friesland, 1628,
1630, 1631, met bijlagen, 1628, 1631; afschriften van resoluties
van Gedeputeerde Staten van Friesland, 1627, 1628;
minuutbrieven van Ernst Casimir aan Gedeputeerde Staten van
Friesland, de Staten van Friesland en het Admiraliteitscollege in
Friesland
1627-1630 en z.d., met bijlagen, 1628, 1629 1 omslag
- A23-190** Briefwisseling met Gedeputeerde Staten en Staten van Stad en
Lande, vooral over militaire zaken
1621-1631; voorstel van Ernst Casimir aan Gedeputeerde Staten
van Stad en Lande, met in de marge de besluiten van
Gedeputeerde Staten, 1627; afschrift van een resolutie van de
Staten van Stad en Lande, 1628 1 omslag
- A23-191** Brieven aan Ridderschap en Eigenerfden en aan de drost van
Drenthe
1626. Minuten 1 stuk
NB Aan beide zijden van het blad staat een minuutbrief.
- A23-192** Briefwisseling met het Hof van Gelderland, 1621-1629, met
bijlagen, 1621, 1623; brieven ingekomen van de gedeputeerden
van het kwartier van Nijmegen, 1629, met bijlagen, 1629;
briefwisseling met de gedeputeerden van het kwartier van de
Veluwe, 1621-1629; brieven ingekomen van de gedeputeerden van

-
- het kwartier van Zutphen
1629 1 omslag
- A23-193** Brief, ingekomen van de Ridderschap van Holland
1621; minuutbrieven aan de Staten van Holland, 1629, 1631
3 stukken
- A23-194** Brief van Ernst Casimir aan de Hoge Raad van Holland en Zeeland
1627. Afschrift 1 stuk
- A23-195** Brieven, ingekomen van de Staten van Overijssel
1628, 1629 3 stukken
- A23-196** Briefwisseling met Gedeputeerde Staten en Staten van Utrecht
1620-1629 en z.d.; afschrift van een brief van de Staten van
Utrecht aan de Staten-Generaal, 1626 1 omslag
- A23-197** Proces-verbaal voor het Hof van Friesland betreffende de inbraak
met geweld, gepleegd door de inmiddels gevangen genomen
Reynier Ronneyer uit Oldenburg in samenwerking met Jan Jans van
Oostermeer, Jan Cloppenburg, Jan Munster en Homme Jans
1629 1 stuk
- A23-198** *A23-IIIB1B STEDEN*
Briefwisseling met het stadsbestuur van Amsterdam
1624, 1625; lijst van de leden van het Amsterdamse stadsbestuur,
1631 1 omslag
- A23-199** Resolutie van het stadsbestuur van Amsterdam om in verband met
de onrust in de stad de schutterij te reorganiseren
1629. Afschrift; gedrukt 1 stuk
- A23-200** Briefwisseling met het stadsbestuur van Arnhem, 1627, 1629 en
z.d.; brief van de bewindhebbers van de West-Indische Compagnie
aan dit stadsbestuur betreffende het zenden van troepen
1629 1 omslag
- A23-201** Brief aan het stadsbestuur van Bolsward
1621. Minuut 1 stuk
- A23-202** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Borculo, 1629;
afschriften van brieven van het stadsbestuur van Borculo aan het
kwartier van Zutphen
1629 2 stukken
- A23-203** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Deventer
1629; minuutbrief aan het stadsbestuur van Deventer, 1629

1 omslag

NB Brieven van het stadsbestuur van Deventer grotendeels in geheimschrift.

- A23-204** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Doesburg
1629 1 stuk
- A23-205** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Dokkum
1628; minuutbrief van Ernst Casimir, 1627 2 stukken
- A23-206** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Harlingen
1632 1 stuk
- A23-207** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Hasselt, 1629;
afschrift van een brief van Frederik Hendrik, graaf van Nassau,
prins van Oranje aan dit stadsbestuur
1629 3 stukken
- A23-208** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Hattem
1629 1 omslag
- A23-209** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van 'sHeerenberg
1629 1 stuk
- A23-210** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van 's-Heerenberg en de
drost van het graafschap Zutphen
1629 1 stuk
- A23-211** Traktaat van Frederik Hendrik, graaf van Nassau, prins van Oranje,
en gedeputeerden van de Staten-Generaal met de geestelijkheid,
het stadsbestuur en de burgerij van 's-Hertogenbosch
1629. Afschrift 1 stuk
- A23-212** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Kampen
1627, 1629; minuutbrief aan het stadsbestuur van Kampen, 1626
1 omslag
- A23-213** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Leeuwarden
1625 1 stuk
- A23-214** Brief aan het stadsbestuur van Muiden
1626. Minuut 1 stuk
- A23-215** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Nijmegen
1629 3 stukken
- A23-216** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Oldenzaal
1627 1 stuk
- A23-217** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Rhenen

	1629 en z.d.	1 omslag
A23-218	Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Sneek 1621	1 stuk
A23-219	Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Tiel 1629	2 stukken
A23-220	Stukken betreffende het beleg, de bezetting en de verandering van het stadsbestuur van de stad Utrecht 1610	1 omslag
A23-221	Briefwisseling met het stadsbestuur van Utrecht 1626, 1629	4 stukken
A23-222	Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Wijk bij Duurstede 1629	1 stuk
A23-223	Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Zutphen en kapitein Wijnbergen, commandant in Zutphen 1629 NB Deels in geheimschrift.	1 stuk
A23-224	Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Zwolle 1627, 1629	2 stukken
	<i>A23-IIIB1C PERSONEN</i>	
A23-225	Brieven, ingekomen van Lieuwe van Aitzema, advocaat bij het Hof van Holland en Zeeland, resident van de Hanzesteden 1624, 1625, 1629, met minuutbrief van Ernst Casimir, z.d.	1 omslag
A23-226	Brieven, ingekomen van Joachim van Andreae, raadsheer in het Hof van Friesland 1628, 1629, 1631, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1631	1 omslag
A23-227	Brief, ingekomen van Andries Bicker, lid van het stadsbestuur van Amsterdam 1623	1 stuk
A23-228	Brief, ingekomen van Paulus Bitter, lid van het stadsbestuur van Arnhem, met een aanbeveling voor Hendrik Berntzen 1620	1 stuk
A23-229	Brieven, ingekomen van Jacob van Brouhoven, lid van het stadsbestuur van Leiden, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Holland 1623	2 stukken

-
- A23-230** Brieven, ingekomen van Reinier de Casembroot, commies van de thesaurie van de Staten-Generaal
1620-1630 en z.d., met bijlagen, 1626, 1627, 1630; minuutbrieven van Ernst Casimir, 1620, 1621 en z.d. 1 omslag
- A23-231** Brieven, ingekomen van Edzart Jacob Clant van Stedum, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Stad en Lande
1630, 1631, met bijlage, 1631 4 stukken
- A23-232** Brieven, ingekomen van Johan van Goch, griffier van de Staten-Generaal
1622, 1623 2 stukken
- A23-233** Brieven, ingekomen van Antonie Duyck, raadpensionaris van Holland
1620-1626 en z.d., met minuutbrief van Ernst Casimir, 1621 1 omslag
- A23-234** Brief, ingekomen van Roelof van Echten, ette en gedeputeerde van Drenthe
1632 1 stuk
- A23-235** Afschrift van een brief ingekomen van Otto van Egmond
1629, met bijlagen, 1629 3 stukken
- A23-236** Brieven, ingekomen van Hendrik van Essen, richter van Arnhem, ambtman van de Veluwezoom
1621, 1623, 1627, met bijlage, 1621 1 omslag
- A23-237** Brieven, ingekomen van Julius van Eysinga, lid van de Raad van State, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Friesland
1628-1630, met bijlagen, 1628, 1630 1 omslag
- A23-238** Brief, ingekomen van Julius van Eysinga en Johan Velt driel, gedeputeerden ter Staten-Generaal namens Friesland
1630 1 stuk
- A23-239** Brief aan de gedeputeerden ter Staten-Generaal namens Gelderland en Utrecht
1624. Minuut 1 stuk
- A23-240** Brief, ingekomen van G. Hamel, advocaat te Utrecht
1632 1 stuk
- A23-241** Brieven, ingekomen van Anthonie van Hilten, secretaris van de Staten van Utrecht
1626-1631, met bijlagen, 1631; minuutbrieven van Ernst Casimir, 1620, 1628 1 omslag

-
- A23-242** Brief, ingekomen van Diederik van Lynden van Hemmen, ambtman van de Overbetuwe
1629 1 stuk
- A23-243** Brieven, ingekomen van J. Oenema betreffende een conflict over de vraag wie bij afwezigheid van de stadhouder het wachtwoord aan de wacht van de stad Leeuwarden mag geven
1632, met afschrift van een resolutie van Gedeputeerde Staten van Friesland, 1632 3 stukken
- A23-244** Brieven, ingekomen van Christiaan van Oosterzee, lid van het Admiraliteitscollege te Amsterdam, lid van de Raad van State, met nieuws uit het buitenland
1626, 1628 2 stukken
- A23-245** Brief van Ernst Casimir aan Adriaan Pauw, pensionaris van Amsterdam
1620. Minuut 1 stuk
- A23-246** Briefwisseling met Adriaan Ploos, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Utrecht
1622 1 omslag
- A23-247** Brief, ingekomen van Arnold van Randwijck, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Gelderland
z.d. 1 stuk
- A23-248** Brieven, ingekomen van Andries van Roorda, rentmeester der Domeinen in Friesland en hoogleraar in de logica in Franeker
1620, 1629 2 stukken
- A23-249** Brieven, ingekomen van Goossen Schaffer, jonker en hoofdelling te Uithuizen
1627, 1631 1 omslag
- A23-250** Brieven, ingekomen van Hendrick Schonenborch uit Groningen
1630-1632 en z.d. 1 omslag
- A23-251** Brieven, ingekomen van Arent Sloeth, lid van de Raad van State namens Overijssel
1628, met afschrift van een brief van Ernst Casimir aan Arent Sloeth, 1628 4 stukken
- A23-252** Brieven, ingekomen van Johan Veltdriel, burgemeester van Dokkum, lid van de Raad van State namens Friesland, gezant naar Moskou, voornamelijk met nieuws uit Moskou en Den Haag
1625, 1631 1 omslag

-
- A23-253** Brieven, ingekomen van Frederik van Vervou, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Friesland en gezant naar Engeland, 1620, 1621, met minuutbrief van Vervou aan de Staten van Friesland 1621 1 omslag
- A23-254** Brief, ingekomen van de heer Thuovens betreffende de reactie van het stadsbestuur van Harlingen op een brief van Ernst Casimir 1632 1 stuk
- A23-255** Brief, ingekomen van de advocaat Cornelis van Vianen, 1631; minuutbrieven van Ernst Casimir, 1620, 1621; brief van Jacques de Gheyn aan de advocaat Cornelis van Vianen 1620 4 stukken
- A23-256** Brieven, ingekomen van Nicolaas de Vooght, lid van het stadsbestuur van Arnhem, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Gelderland 1621 2 stukken
- A23-257** Brieven, ingekomen van Caspar van Vosbergen, raadsheer in de Hoge Raad van Holland en Zeeland, gezant naar Denemarken en Zweden 1624, 1625, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1624 3 stukken
- A23-258** Brieven, ingekomen van Pieter van Walta, gedeputeerde ter Staten-Generaal namens Friesland 1632 2 stukken
- A23-259** Brieven, ingekomen van Johan van Wassenaer van Duvenvoorde, heer van Warmond, lid van de Ridderschap van Holland, luitenant-admiraal van Holland 1630, 1631 3 stukken
- A23-260** Brief, ingekomen van Ludolf Henrici Werumeus, secretaris van de Staten en Gedeputeerde Staten van Stad en Lande, betreffende de landdag 1628 1 stuk
- A23-261** Brieven, ingekomen van J. van den Sande, volmacht ten landdage van Friesland 1628, 1631 3 stukken
- A23-262** Brief, ingekomen van Y. Zeuccote namens baljuw, burgemeesters en schepenen van Watervliet in Staats-Vlaanderen 1631 1 stuk

A23-IIIB2 DUITSLAND

A23-IIIB2A OOST-FRIESLAND

- A23-263** Stukken betreffende Oost-Friesland en Emden
1609-1624 en z.d. 1 band en 1 stuk
- A23-264** Verslag van de omstandigheden waaronder Rudolf Christian, graaf
van Oost-Friesland, in 1628 is overleden
z.d. 1 stuk
- A23-265** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Emden
1628, 1630 3 stukken
- A23-266** Brieven, ingekomen van Johannes Althusius, syndicus van Emden
1628, 1632 2 stukken
- A23-267** Brief, ingekomen van Tido van Inn- en Knyphausen, gezant van de
graaf van Oost-Friesland
1631 2 stukken
NB Brief in tweevoud.
- A23-IIIB2B BESTUURSORGANEN*
- A23-268** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Aschendorf
1627 1 stuk
- A23-269** Brief aan de stadsbesturen van Bremen, Lübeck en Hamburg
1624. Minuut 1 stuk
- A23-270** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Brunswijk
1631 3 stukken
- A23-271** Brief aan het stadsbestuur van Düsseldorf
1630. Minuut 1 stuk
- A23-272** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Emmerik
1629, met bijlage, z.d. [1629] 3 stukken
- A23-273** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Keulen
1629 2 stukken
- A23-274** Brieven aan de drost en de burgemeesters van Lingen
z.d. Minuten 3 stukken
- A23-275** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Lösfeld, 1628; brief aan
het stadsbestuur van Lösfeld
1628. Expedities 2 stukken

-
- A23-276** Brieven aan de administrator van Maagdenburg
1626 en z.d. Minuten 2 stukken
- A23-277** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Munster, 1627-1630
en z.d., met bijlagen, 1628-1630; minuutbrieven van Ernst Casimir
aan het stadsbestuur van Munster
1627-1629, met bijlage, 1627 1 omslag
- A23-278** Brief, ingekomen van Kanselier en raden van het graafschap
Oldenburg
1627, met bijlage, 1627 2 stukken
- A23-279** Brieven, ingekomen van het stadsbestuur van Osnabrück
1628, 1629, met bijlagen, 1628, 1629; minuutbrief aan Kanselier
en raden van Osnabrück, 1630 1 omslag
- A23-280** Brief, ingekomen van het stadsbestuur van Wezel
1629 1 stuk
- A23-IIIB2C PERSONEN*
- A23-281** Briefwisseling met Foppe van Aitzema, resident in Hamburg
1623-1627, met bijlagen 1624, 1627 1 pak
- A23-282** Brieven, ingekomen van Hendrik van Bilderbeeck, agent te Keulen
1620, 1621, 1631 en z.d., met afschriften, 1631 1 omslag
- A23-283** Brieven, ingekomen van Du Buisson, heer van Aussonne Villarnoux,
edelman van Friedrich V, keurvorst van de Palts en ex-koning van
Bohemen
1620 3 stukken
- A23-284** Brief, ingekomen van Johann Forsterman, burgemeester van
Frankfurt
z.d. 1 stuk
- A23-285** Briefwisseling met Johann Groethaus, drost van het ambt Vechte
1628, 1629, met bijlage, 1629 1 omslag
- A23-286** Brieven, ingekomen van Gijsbert van Hertevelt uit Utrecht in het
belang van diens broer Stefan, die geheime raad is van Georg
Wilhelm, keurvorst van Brandenburg
1621 2 stukken
- A23-287** Brieven, ingekomen van Stefan van Hertevelt, geheime raad van
Georg Wilhelm, keurvorst van Brandenburg
1620, 1621, 1629, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1620
1 omslag

-
- A23-288** Brieven, ingekomen van Johan Hobbelingk, geheime raad van de keurvorst en aartsbisschop van Munster
1627, 1628 3 stukken
- A23-289** Briefwisseling met Johann Ketteler, vrijheer van Monjoye, geheime raad van Brandenburg, stadhouder van Kleef
1620, 1621 en z.d. 3 stukken
- A23-290** Brieven, ingekomen van Joannes Libigny, raad van de keurvorst van Brandenburg vanuit Kleef met nieuws uit Duitsland
1621, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1621 3 stukken
- A23-291** Brief, ingekomen van Adriaan Pinninck, rentmeester van het drostambt Lage
1630 1 stuk
- A23-292** Brieven, ingekomen van Johan van Rijswijck, agent van de Hanzesteden in de Republiek
1629 3 stukken
- A23-293** Briefwisseling met drost Dietrich von Velen in Meppen
1626-1630 en z.d. 1 omslag
- A23-294** Brief, ingekomen van J. Casimir Colb von Wartenberg, gezant van Johann, paltsgraaf van Zweibrücken naar de Republiek
1630 1 stuk
- A23-295** A23-IIIB3 DENEMARKEN
Brieven, ingekomen van Friedrich Günther, die namens Christiaan IV, koning van Denemarken in de Republiek onderhandelingen voert
1628 1 omslag
- A23-296** Brieven, ingekomen van Johannes Schultetus, raad van Christiaan IV, koning van Denemarken en resident van Denemarken in de Republiek
1628, 1629 1 omslag
- A23-297** A23-IIIB4 ENGELAND
Brieven, ingekomen van Dudley Carleton, ordinaris ambassadeur van Engeland en lid van de Raad van State
1622, 1628 2 stukken
- A23-298** Brieven, ingekomen van Dudley Carleton jr., resident van Engeland in de Republiek

	1628	3 stukken
A23-299	A23-IIIB5 FRANKRIJK Brieven, ingekomen van François van Aerssen, ambassadeur van de Republiek in Frankrijk en van Julius Pflug betreffende de moord op koning Hendrik IV van Frankrijk 1610, met bijlage, z.d.	1 katern
A23-300	Brief, ingekomen van Bénédict Turretini, predikant en hoogleraar te Genève en gezant van die stad, met het verzoek om diens voorstel aan de Staten-Generaal te ondersteunen en met nieuws uit Frankrijk 1622, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1622	2 stukken
A23-301	Brief, ingekomen van Benjamin Aubéry, heer van Le Maurier, ordinaris ambassadeur van Frankrijk in de Republiek 1624, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1624	2 stukken
A23-302	Nieuwsbrief uit Fontainebleau betreffende kerkelijke aangelegenheden 1625	1 stuk
A23-303	<i>A23-IIIC BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN</i> Stukken betreffende kerkelijke aangelegenheden 1621, 1628, 1630 en z.d.	1 omslag
A23-304	Stukken betreffende een conflict over de magistraatsbestelling in de steden van Friesland 1622, 1623; met retroacta, 1585, 1586, 1615	2 pakken
A23-305	Stukken betreffende de aanstelling van Guillielmus Amesius als hoogleraar in de theologie aan de Universiteit te Franeker 1622, 1630	1 omslag
A23-306	Briefwisseling met Johannes Bogerman, predikant te Leeuwarden, 1628, 1631, 1632 en memorie betreffende de betaling van het traktement van Bogerman gedurende de tijd dat hij bezig is met de vertaling van de bijbel 1631	1 omslag
A23-307	Brieven, ingekomen van een familielid, predikanten en hoogleraren in de theologie en hemzelf met referenties betreffende de predikant Lodewijk Gerardus van Renesse 1632 NB Eén brief in het Latijn.	4 stukken
A23-308	Aantekeningen over leden van de Friese stadsbesturen en over de	

volmachten ten landdage uit het kwartier van de Steden
z.d. 1 pak

A23-IIID MILITAIRE AANGELEGENHEDEN

A23-IIID1 REPUBLIEK

A23-IIID1A ALGEMEEN

- A23-309** Stukken betreffende misdragingen van en diefstal door militairen in Duitsland en de Republiek 1601-1611 1 omslag
- A23-310** Stukken betreffende een schuld van de koning van Denemarken in verband met het inhuren van troepen 1607, 1608 1 band
- A23-311** Stukken met sleutels voor geheimschrift gebruikt in brieven met diverse correspondenten 1618-1627 en z.d. 1 omslag
- A23-312** Briefwisseling met vorsten en bevelhebbers ook van vijandelijke zijde en door hen uitgegeven akten betreffende de oorlog 1620-1632 1 band
- A23-313** Militaire nieuwsbrieven 1620-1632 en z.d. 1 pak
- A23-314** Lijsten van compagnieën van het Staatse leger 1623 en z.d. 2 stukken
- A23-315** Tekeningen van vaandels 1621 en z.d. 1 omslag
- A23-316** Verzoekschriften en brieven met verzoeken van militairen, echtgenotes en weduwen van militairen en leveranciers en brieven met klachten over het gedrag van militairen aan Ernst Casimir, Gedeputeerde Staten van Stad en Lande, Raad van State, Staten-Generaal, het Admiraliteitscollege in Friesland en het Hof van Friesland 1627, 1628, 1631, z.d., met kantbeschikkingen, 1627, 1628, 1631 en z.d. 1 omslag
- A23-317** Brieven, ingekomen van gedeputeerden te velde, 1627-1632; minuutbrief aan Hendrik Bentinck tot Werckeren, drost van Salland en Zweder van Haersolte, rentmeester-generaal van Salland, betreffende de bevordering van hopman Van Raesveldt, 1627; brief aan de extra-ordinaris gedeputeerden in Den Haag betreffende te

---

	maken fortificaties z.d.	1 omslag
A23-318	Brieven voornamelijk ingekomen van militairen betreffende militaire aangelegenheden 1628, 1629	1 omslag
A23-319	Stukken betreffende problemen met de financiering van enkele regimenten Engelse cavalerie 1628, 1629	1 omslag
A23-320	Brieven van Ernst Casimir aan de Staten-Generaal en aan militairen betreffende militaire aangelegenheden 1628 en z.d. Minuten	1 omslag
A23-321	Stukken betreffende een plan van de vijand om Frederik Hendrik en Ernst Casimir door vergif van het leven te beroven 1629	1 omslag
A23-322	Stukken betreffende de belegering van en de militaire situatie in 'sHertogenbosch 1629, 1630 en z.d.	1 omslag
A23-323	Stuk met militaire commando's, die de kapiteins gebruiken om hun manschappen te laten exerceren 1630. Gedrukt	1 stuk
A23-324	Lijsten van compagnieën van Ernst Casimir en de plaatsen waar ze gelegerd zijn 1630 en z.d.	4 stukken
A23-325	Stukken betreffende een ruzie met dodelijke afloop tussen soldaten in een herberg in Ruinen 1630	2 stukken
A23-326	Lijsten van geschut en munitie 1632 en z.d.	2 stukken
A23-327	Aantekeningen betreffende het regiment van Ernst Casimir z.d.	1 stuk
A23-328	Uittreksel uit de resoluties van de Staten van Friesland met opgave van benoemde officieren z.d.	1 stuk
A23-329	Aantekeningen over de vraag of vijandelijke soldaten moeten worden gevangen genomen of doodgeschoten z.d.	1 stuk

A23-330	Stukken met tekeningen van legeropstellingen z.d.	4 stukken
A23-331	Lijsten van vijandelijke compagnieën z.d.	1 omslag
A23-332	Tekening van verdedigingswerken met notities over de militaire situatie in het gebied tussen Arnhem en Zutphen z.d.	1 stuk
A23-333	Aantekeningen betreffende de bruikbaarheid van de wegen over de Valther-, Weerdinger-, Emmer- en Bargerdijk z.d.	1 stuk
A23-334	Nota betreffende de beste ligging voor schansen in het noord- oosten van de Republiek z.d.	1 stuk

*A23-IIID1B CORRESPONDENTIE MET MILITAIREN EN BETREFFENDE
MILITAIRE AANGELEGENHEDEN*

A23-335-375		A-Gei
A23-335	Brief, ingekomen van kapitein Marten Adelaer 1629, 1 stuk	
A23-336	Brief, ingekomen van kapitein Hessel Meckema baron van Aylva 1630, 1 stuk	
A23-336a	Brief, ingekomen van Hessel van Aysma, kapitein van de gardecompagnie van Ernst Casimir, betreffende de verplaatsing van zijn compagnie van Ommerschans naar Bredevoort via Zutphen 1628, 1 stuk	
A23-337	Brieven, ingekomen van Schelte Aysma, commandeur van de Langakkerschans in Westerwolde 1628-1632, met bijlagen, 1631, 1 omslag	
A23-338	Verzoekschrift van Schelte Aysma, commandeur van de Langakkerschans in Westerwolde, en van luitenant-kolonel Johan Polman, om de zaken ter hand te nemen zoals zij die in een eerder verzoekschrift aan de Staten van Stad en Lande aan de orde hebben gesteld z.d., 1 stuk	
A23-339	Brieven, ingekomen van kapitein Eggerich van Baer 1629 en z.d., 3 stukken	
A23-340	Brief, ingekomen van David Balfour, sergeant-majoor in een regiment Schotten 1629, 1 stuk	
A23-341	Brief, ingekomen van de militair William Balfour z.d., 1 stuk	
A23-342	Brief, ingekomen van Jan van Bentem bij Gozewijn Wiedenfelt,	

- secretaris van Ernst Casimir, 1632 en concept-paspoort voor Jan van Bentem, die luitenant was geweest in het leger van de koning van Spanje, om naar Havelte te gaan en daar zijn zaken te regelen z.d., 2 stukken
- A23-343** Brief, ingekomen van Hendrik van Besten, waarin hij Jonas Heijneman aanbeveelt voor een benoeming als vaandrig
1631, 1 stuk
- A23-344** Brieven, ingekomen van Quirijn de Blaue, commandeur van Coevorden
1626-1632, met bijlagen 1627-1632; minuutbrief van Ernst Casimir, 1626, 1 pak
- A23-345** Brieven, ingekomen van de ingenieur Sixtus de Blocq
1626, 1627, 2 stukken
- A23-346** Brieven, ingekomen van D. Boeymer zu Cobbinck, 1628 en brief van D. Boeymer zu Cobbinck aan Allart Coenders van Helpen
1628, 3 stukken
- A23-347** Brief, ingekomen van de kapitein Boisgrenier
1630, 1 stuk
- A23-348** Brieven, ingekomen van Dato Alberts van Bonnema over leveranties aan soldaten in Westerwolde
1629, 1631, met bijlage 1631, 3 stukken
- A23-349** Brieven, ingekomen van de heer Böringer, kapitein in het garnizoen in Groenlo
1621, 1627-1632, met bijlage, 1629; minuutbrief van Ernst Casimir, 1629, 1 omslag
- A23-350** Brief, ingekomen van de vaandrig Caspar Böttiger
1632, 1 stuk
- A23-351** Brieven, ingekomen van de militair Gérard de Boughelt
1632, 2 stukken
- A23-352** Brieven, ingekomen van Arnold Brand, sergeant-majoor van het Utrechtse regiment
1629, 3 stukken
- NB Deels in geheimschrift.
- A23-353** Briefwisseling met de militair Johan Wolfert van Brederode
1627-1631, 1 omslag
- A23-354** Brief, ingekomen van Arnt den Brocks in afwezigheid van zijn commandeur
163., met bijlage, 163, 2 stukken
- A23-355** Brieven, ingekomen van de militair Wyldt van Broeckhuijsen vanuit de Ommerschans
1628, 1629, 4 stukken
- A23-356** Brief, ingekomen van sir Walter Scott of Buccleuch, bevelhebber van het in 1628 gevormde 3e regiment Schotten
1628, 1 stuk
- A23-357** Brieven, ingekomen van Willem ter Burcht uit Arnhem betreffende de kwaliteit van kandidaten voor een vacante functie als kornet
1630, 1631, 4 stukken
- A23-358** Brieven, ingekomen van Poppe van Burmania, militair in het regiment Eminga, 1628, 1632, met als bijlagen lijsten van

- geappointeerden, 1632; een brief van Poppe van Burmania aan de drost van Meppen
1628, 1 omslag
- A23-359** Brief, ingekomen van W. van Burmania met verzoek Jonas Heijnemann te benoemen tot kapitein in de plaats van de overleden Weijlandt Hannsen
1631, 1 stuk
- A23-360** Brief, ingekomen van Brun Busch, 'overste wachtmeester van het Cortenbosche regiment'
1627, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1627, 2 stukken
- A23-361** Brief, ingekomen van Philippo Calandrini, koopman te Amsterdam betreffende problemen met de financiering van enkele regimenten Engelse cavalerie
1628, 1 stuk
- A23-362** Brieven, ingekomen van Ludwig Camerarius, ordinaris ambassadeur van Zweden in de Republiek over steun van Zweden met betrekking tot de oorlogsvoering, 1629-1632; brief van Gustaaf II Adolf, koning van Zweden aan Ludwig Camerarius
1627, 1 pak
NB Brief van Gustaaf Adolf in het Latijn.
- A23-363** Brieven, ingekomen van Allart Coenders van Helpen, commandeur van Bourtange
1621, 1627-1631, met bijlagen, 1627-1631; minuutbrief van Ernst Casimir, 1630, 1 pak
- A23-364** Brief, ingekomen van de militair Johan Copes
1629, 1 stuk
- A23-365** Brieven, ingekomen van George Couttis, kapitein, later luitenant-kolonel in het regiment Schotten van kolonel William Brog
1627, 1632, 3 stukken
- A23-366** Brief, ingekomen van Thomas Conway, luitenant-kolonel in het regiment Morgan
1629, 1 stuk
- A23-367** Brieven, ingekomen van de koopman Johan Dolbier, thesaurier van Ernst, graaf van Mansfeld voornamelijk betreffende betaling van troepen o.a. van de Engelse cavalerie
1628, 1629, en z.d., met bijlagen, 1628; minuutbrief van Ernst Casimir, 1628, 1 omslag
- A23-368** Brieven, ingekomen van Frans van Donia met berichten over militaire aangelegenheden uit Bellingwolderzijl
1626-1628, met bijlagen 1628; minuutbrief van Ernst Casimir, 1628, 1 omslag
- A23-369** Brieven, ingekomen van Hendrick van Eck, commies-generaal van de konvooien en licenten, voornamelijk betreffende het garnizoen in Wageningen
1629 en z.d., met bijlage, 1629, 1 omslag
- A23-370** Brieven, ingekomen van de militair J. Emingha uit de vesting Delfzijl
1627-1631, 1 omslag
- A23-371** Brieven, ingekomen van luitenant-kolonel Caspar van Ewsum, heer

- van Nienoord, drost van Drenthe, kastelein van Coevorden
1628, 3 stukken
- A23-372** Brieven, ingekomen van luitenant-kolonel Julius van Eysinga
1627-1631, 1 omslag
- A23-373** Brieven, ingekomen van Jehan Foutlau, commandeur van 's
Gravenweert
1629, 1 omslag
- A23-374** Brieven, ingekomen van Maximiliaan Frentz, sergeant-majoor in
het regiment van Ernst Casimir
1627-1632, 1 omslag
- A23-375** Brief, ingekomen van de soldaat Hans Geisseler
z.d., met beschikking in de marge, 1617, 1 stuk
- A23-376-416** Gen-Pol
- A23-376** Brief, ingekomen van kolonel Walraven, baron van Gendt
1629, 1 stuk
- A23-377** Brief van Jan Jansen Gernou, brugmeester, in opdracht van Ernst
Casimir aan Michiel Lemmens, commandant van 'des lands
schepen en ponten', betreffende het aanleggen van een brug in de
Nederrijn
1629, 1 stuk
- A23-378** Brief, ingekomen van kapitein Joachim van Golstein
z.d., 1 stuk
- A23-379** Brief, ingekomen van Wilhelm Hachin met het verzoek zijn zoon
Jacob Hachin onder een bepaalde kapitein te laten dienen
z.d., 1 stuk
- A23-380** Brief, ingekomen van Jan Haermans anders van den Bos
betreffende werkzaamheden aan de vesting Coevorden
1628, 1 stuk
- A23-381** Brief, ingekomen van de militair Herman van der Haghe uit
Arnhem
1631, 1 stuk
- A23-382** Brief, ingekomen van de ritmeester Willem van Haren
1628, 1 stuk
- A23-383** Brieven, ingekomen van Edward Harwood (luitenant-)kolonel van
een regiment Engelsen
1622, 1629 en z.d., met minuutbrief van Ernst Casimir, 1622,
1 omslag
- NB Kolonel in 1623.
- A23-384** Brieven, ingekomen van de vaandrig D. Wilhelm van Hattum, die
door de krijgsraad was ontslagen wegens een gevecht met
vaandrig Edward Spreij, maar weer in dienst is aangenomen
1631, 2 stukken
- A23-385** Brieven, ingekomen van François Laubespine, heer van Hauterive,
kolonel van een regiment Fransen, 1629 en z.d., met bevelschrift
van Ernst Casimir voor de Staatse troepen in de Nederbetuwe om
Laubespine te gehoorzamen, 1629 en een brief ingekomen van
Laubespine en Carel Vijgh, ambtman van de Nederbetuwe
1629, 1 omslag

NB Bevelschrift in tweevoud.

- A23-386** Brieven, ingekomen van de militair Cornelis Haubois
1627, 1630 en z.d., 4 stukken
- A23-387** Proces-verbaal van het verhoor door de krijgsraad te Coevorden
van de soldaat Helmer Janssoon van Oldenburg
1631, 1 stuk
- A23-388** Brief van Theodoor van Heerma aan baron van Lintelo, sergeant-
majoor van de Katholieke Liga in Dieren
1629. Afschrift, 1 stuk
- A23-389** Brieven, ingekomen van Bernard van Heringha, korporaal in de
vesting Bourtange
1628, 1629, met bijlagen, 1628, 1629, 1 omslag
- A23-390** Brief, ingekomen van de militair Christian Heijmann die bij het
beleg van 's- Hertogenbosch ernstig gewond is geraakt
1631, 1 stuk
- A23-391** Brief, ingekomen van de militair La Hochette, die onder Ernst
Casimir gediend heeft
1630, 1 stuk
- A23-392** Brieven, ingekomen van commandeur Bernard Hoorncens
1620, 1627, 1630, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1620,
4 stukken
- A23-393** Brief, ingekomen van de militair Jan Gerkes Hoptilla met opgave
van de onder zijn bevel staande geappointeerden en van degenen
die te oud zijn om te vechten
1632, 1 stuk
- A23-394** Brief, ingekomen van kapitein M. Howarda van Meckama
1630, 1 stuk
- A23-395** Brieven, ingekomen van luitenant Martijn Huttenhen
1628, 1629, 2 stukken
- A23-396** Brieven, ingekomen van de generaal-majoor Dodo van Inn- en
Knyphausen
1622, 1629, 1630, 4 stukken
- A23-397** Brieven, ingekomen van kapitein Ernst Isselmuiden, commandeur
van achtereenvolgens Winschoten en Bellingwolderzijl
1626, 1627, 1630, met minuutbrieven van Ernst Casimir, 1627,
1630, en z.d., 1 omslag
- A23-398** Brief, ingekomen van Robert van Ittersum betreffende de
benoeming tot kapitein van zijn broer, Ernst van Ittersum
1628, 1 stuk
- A23-399** Brief, ingekomen van de militair Juckema met opgave van onder
zijn bevel staande geappointeerden
1632, 1 stuk
- A23-400** Brief, ingekomen van Andries Keller genaamd Klemlin, majoor bij
een regiment Duitsers
1629, 1 stuk
- A23-401** Brief, ingekomen van Valentijn von Löbens uit Groningen
betreffende Duitse soldaten die in het Staatse leger willen dienen
1630, 1 stuk
- A23-402** Brieven, ingekomen van de militair David von Machwitz

- 1621, 1627-1630, 4 stukken
- A23-403** Stukken betreffende de benoeming van David von Machwitz tot kapitein en Sigismund Kral tot kapitein-luitenant in compagnieën van Ernst Casimir en een resolutie van de Staten van Stad en Lande dat Ernst Casimir zelf de hoofdofficieren in zijn garde mag benoemen
- 1630, 1 omslag
- A23-404** Brieven, ingekomen van William Macdowell, president van de krijgsraad in Stad en Lande
- 1628-1632, met bijlagen, 1631, 1 omslag
- A23-405** Brief, ingekomen van kapitein T. Marjorybank uit 'sGravenweert
- 1629, 1 stuk
- A23-406** Brief, ingekomen van sergeant-majoor-generaal Adolf van Meetkerke
- 1621, 1 stuk
- A23-407** Brieven, ingekomen van kapitein Wolff Misslich, die vanaf 1629 gouverneur van Bredevoort was, 1626-1630, met minuutbrief van Ernst Casimir aan 'mijne heren', met verzoek de compagnie van Misslich vanwege diens hoge leeftijd over te dragen aan diens schoonzoon Robbert van Gissen, z.d.; verzoekschrift aan Ernst Casimir van Herman Horting, soldaat onder Misslich z.d. [1630], 1 omslag
- A23-408** Brieven, ingekomen van kapitein Robbert van Gissen, schoonzoon van kapitein Wolff Misslich
- 1631, 2 stukken
- A23-409** Verzoekschrift van Johannes Mitzell, die naar hij zegt onschuldig gevangen zit op verdenking van doodslag
- z.d., met getuigenverklaringen, 1631, 1 omslag
- A23-410** Brieven, ingekomen van pastor Bernardus Merkaus betreffende het gedrag van soldaten gelegerd in Bourtange
1629. Afschrift, 1 stuk
- A23-411** Brief, ingekomen van kolonel Charles Morgan uit Bergen op Zoom
- 1631, 1 stuk
- A23-412** Brieven, ingekomen van Philip Pakenham, luitenant-kolonel bij een regiment Engelsen
- 1629, 2 stukken
- A23-413** Brief, ingekomen van de scheepskapitein Jan Pellicorn
- z.d., 1 stuk
- A23-414** Brief, ingekomen van kapitein Thomas Pithan uit Bolsward
- z.d., 1 stuk
- A23-415** Brieven, ingekomen van luitenant-kolonel Rudolf Polman
- 1631, 1632, 1 omslag
- A23-416** Brief, ingekomen van kapitein Antony Polman van het garnizoen in Coevorden betreffende de bouw van het nieuwe fort op de Valtherdijk en de huisvesting van soldaten
- 1628, 1 stuk
- A23-417-454
- A23-417** Brieven, ingekomen van ritmeester Lelio Pompei

1629, 1630 en een brief vertaald in het Nederlands en het Frans, 1631, 1 omslag

NB Brieven in het Italiaans.

A23-418 Brief, ingekomen van ritmeester Tomio Pompei, 1631, vertaling in het Frans en het Nederlands, 1631; brief ingekomen van Tomio Pompei, z.d., vertaling in het Frans, z.d.; minuut van een rekest van Tomio Pompei aan Ernst Casimir en Gedeputeerde Staten van Friesland
z.d., 1 omslag

NB Lelio en Tomio waren broers.

A23-419 Brieven, ingekomen van Ludolf Potter, gouverneur van Langakkerschans
1629, met bijlagen, 1629, 1 omslag

A23-420 Brieven, ingekomen van de militair Michael Potter, 1627, 1628, 1630 en z.d.; brief van Gedeputeerde Staten van Friesland aan Michael Potter
1630, 1 omslag

A23-421 Brief, ingekomen van Anton Günther Protz betreffende problemen met soldaten, gelegerd in Bourtange
1630, 2 stukken

A23-422 Brief, ingekomen van vice-admiraal Laurens Reael
1627, 1 stuk

A23-423 Brieven, ingekomen van Jacques Rignac de St. Hilaire, gouverneur van Nijmegen
1629, 1632, met bijlage 1632, 1 omslag

A23-424 Brieven, ingekomen van kapitein Jurgen Ripperda, 1620, 1621, z.d.; minuutbrieven van Ernst Casimir aan Ripperda, Van Haren, Alting en Gockinga
1621, 1 omslag

A23-425 Brief, ingekomen van Adriaen Robbrechts betreffende een leverantie van spaden
1629, 1 stuk

A23-426 Brief, ingekomen van Holger Rosencrans, kolonel van een regiment, gezonden door Christiaan IV, koning van Denemarken
1626, 1 stuk

A23-427 Brieven, ingekomen van kapitein Frans van Roussel
1626, 1631, 3 stukken

A23-428 Brieven, ingekomen van Jacob van Roussel, kolonel van een Fries regiment, 1626-1631, met minuutbrief van Ernst Casimir betreffende de vervanging van Jacob van Roussel in verband met ziekte, 1630; minuut en afschrift van de instructie voor Jacob van Roussel
1631, 1 omslag

A23-429 Brieven, ingekomen van de militair Cornelis Schaij uit Bellingwolderzijl
1628, 1 omslag

A23-430 Brief, ingekomen van de militair Scheltema betreffende de huisvesting van zijn compagnie
1628, 1 stuk

-
- A23-431** Brieven, ingekomen van Nicolaas Schmelsingh, superintendent over de garnizoenen in Overijssel
1621, 1627, met bijlagen, 1627; minuutbrief van Ernst Casimir, 1627, 1 omslag
- A23-432** Brief, ingekomen van kapitein Hans Esserden Schonenborch uit Leeuwarden
1632, 1 stuk
- A23-433** Brieven, ingekomen van luitenant-kolonel Arent Sloeth, 1629; brief van Arent Sloeth aan de Staten-Generaal, met aantekeningen van (het secretariaat van) Ernst Casimir
1629, 1 omslag
- A23-434** Brieven, ingekomen van de militair Adriaan Slijp
1627, 1629, 4 stukken
- A23-435** Brieven, ingekomen van de kwartiermeester David de Solemne de Oude
1620, 1627, met beschikking van Ernst Casimir in de marge, 1620, 2 stukken
- A23-436** Brief, ingekomen van luitenant-generaal Thomas van Stakenbroeck, gouverneur van Grave
1629, 1 stuk
- A23-437** Brief, ingekomen van de militair Maurice de Stallart uit Wijk bij Duurstede, betreffende het aanleggen van versterkingen bij de rivier
z.d., 1 stuk
- A23-438** Brieven, ingekomen van de Groningse militair A. van Starckenborch
1630, 1632, met beschikking van Ernst Casimir in de marge, 1630, 3 stukken
- A23-439** Brief, ingekomen van de militair G. van Steenhuys betreffende het zenden van geweren naar Emmerik en naar Elst
1629, 1 stuk
- A23-440** Brief, ingekomen van Johannes Fransen Stellingwerff, kapitein in het garnizoen in Coevorden, met de vraag waarheen hij de soldaat Daniël Wel, die een misdaad heeft begaan en gevangen genomen is, moet zenden, 1627, met brief van Poppe van Burmania aan Stellingwerff over de misdaden van de soldaat
1627, 2 stukken
- A23-441** Brief, ingekomen van de militair Lamoral de Stembor met dank voor een verleende gunst, 1620, met aantekening in de marge van het secretariaat van Ernst Casimir
1620, 1 stuk
- A23-442** Brief, ingekomen van sergeant Röpke Stindt, 1631; brief van Stindt aan Willem van Haren, kapitein van de garde van Ernst Casimir met het verzoek de brief aan Ernst Casimir te overhandigen
1631, 2 stukken
- A23-443** Bevelschrift van de militair Diederich Suallho om zijn vaandrig die de opdracht heeft troepen te werven en deze binnen Kampen te brengen, niets in de weg te leggen
1631, 1 stuk

- A23-444** Brief, ingekomen van luitenant-kolonel Philips van Varick betreffende de aanstelling van een majoor en met verzoek een lijst te ontvangen van de compagnieën die bij de Rijn en de Waal gelegerd zijn
z.d., 1 stuk
- A23-445** Brieven, ingekomen van Willem van Vierssen, lid van het Admiraliteitscollege in Dokkum, met aanbevelingen voor een aantal kapiteins te water
1630, 1631, 3 stukken
- A23-446** Brief, ingekomen van Arnold Vijgh, heer van Ubbergen, lid van de Raad van State namens Gelderland, betreffende de verdediging van de Betuwe, 1629 en een brief van Vijgh aan het Hof van Gelderland betreffende door Ernst Casimir gegeven opdrachten over de verdediging van de Betuwe
1629, 2 stukken
- A23-447** Brief, ingekomen van de militair Vijgh betreffende het leggen van wachters aan de poorten en onder het stadhuis van Stavoren en het verzoek aan het stadsbestuur van die stad om de stadssleutels aan hem te geven
1632, 1 stuk
- A23-448** Brief, ingekomen van Diederik van Waerdenburch, kolonel in dienst van de West-Indische Compagnie
1629, 1 stuk
- A23-449** Brieven, ingekomen van kapitein François van Westerbeeck, gouverneur van Steenwijk
1627, 1628, 1630, met bijlagen, 1628, 1 omslag
- A23-450** Brief, ingekomen van William Wrize betreffende het zenden van ruiters
1627, 1 stuk
- A23-451** Brieven, ingekomen van G. van Wijnbergen uit Zutphen met berichten over het verloop van de oorlog in de omgeving
1627, 1629, 1630, 4 stukken
- A23-452** Brieven, ingekomen van Jacob Wijts, sergeant-majoor-generaal, raadsheer en gezant van Ernst, graaf van Mansfeld
1627 en z.d., met bijlage, z.d.; minuutbrief van Ernst Casimir, z.d., 1 omslag
- A23-453** Brieven, ingekomen van Willem de Zoete van Haultain, luitenant-admiraal van Zeeland
1629, 2 stukken
- A23-454** Brief, ingekomen van Philips de Zoete de Lake, heer van Villers, gouverneur van Willemstad met het verzoek om een vaandrig en drie soldaten uit de compagnie van kapitein Hendrik Helft, die ongeoorloofd lang zijn weggebleven en zich in Leeuwarden bevinden, opdracht te geven naar hun compagnie terug te keren
1632, 1 stuk

A23-IIID2 BUITENLAND

A23-IIID2A ALGEMEEN

- A23-455** Bestek in opdracht van Ernst Casimir ter versterking van Rheinberg 1602 1 omslag
- A23-456** Stukken betreffende de oorlog in Bohemen 1619, 1620 1 omslag
- A23-457** Rapport betreffende de militaire situatie bij Lingen 1627 1 stuk
- A23-458** Rapport over vijandelijke troepenbewegingen in de buurt van Leer, Petkum en Oldersum 1628 1 stuk
- A23-459** Nota ten behoeve van de Staten-Generaal betreffende het op de been brengen van een leger in maart 1630 o.a. om Lingen te belegeren [1630]. Minuten 3 stukken
NB In drievoud.
- A23-460** Stukken betreffende het proces voor het krijgsgerecht in Emden van Harmen Dammerman en Hindrick Buiser 1630. Authentieke afschriften 1 omslag
- A23-461** Kaart van het gebied tussen Bremen, Hamburg en de Noordzee, en een tekening van een verdedigingswerk, vermoedelijk in dat gebied z.d. 2 stukken
- A23-462** Aantekeningen bij een kaart van de omgeving van Hamburg en Bremen z.d. 1 stuk
- A23-463** Nota betreffende noodzakelijke reparaties aan het fort Leerort z.d. 1 stuk
- A23-464** Lijst van compagnieën waartoe de soldaten behoorden die in Munster zijn berecht z.d. 1 stuk
- A23-465** Aantekeningen betreffende problemen bij de fortificatie van Mannheim z.d. 1 stuk
- A23-466** Stukken betreffende de vorst van Transsylvanië en de oorlog z.d. 2 stukken

NB Tekst van de stukken is gedeeltelijk identiek.

A23-IIID2B CORRESPONDENTIE MET MILITAIREN EN BETREFFENDE MILITAIRE AANGELEGENHEDEN

- A23-467** Brief, ingekomen van de militair Rudolf Ausma met mededelingen over een veldtocht in de buurt van de Elbe en bericht dat hij de opdracht heeft gekregen zich onder het commando van Ernst, graaf van Mansfeld te begeven
1626 1 stuk
- A23-468** Brief, ingekomen van Hendrik, graaf van den Bergh betreffende de oorlog in Diez
1623 1 stuk
- A23-469** Briefwisseling met Jean Jacques van Bronckhorst, graaf van Anholt, bevelhebber in Spaanse dienst
1628, 1629 1 omslag
- A23-470** Brieven, ingekomen van de militair Jacob Holzapfell
1630, 1632 en z.d.; minuutbrief van Ernst Casimir aan Willem, graaf van Nassau-Siegen, 1630 1 omslag
- A23-471** Brief, ingekomen van de militair Eppo Hero van Kenszeny
1631 1 stuk
- A23-472** Brieven, ingekomen van kapitein Willem Coenders van Helpen, drost en commandeur van Leerort
1627-1630, met uittreksel van een brief van Willem Coenders van Helpen, 1627, met bijlagen, 1627, 1628, 1631 1 omslag
- A23-473** Brieven, ingekomen van Moritz von Damitz, gouverneur van de vesting Fürstenau, namens de koning van Denemarken
1626, 1627, met bijlagen, 1627 1 omslag
- A23-474** Brief, ingekomen van Babrell von Damiss uit Emden betreffende militaire aangelegenheden
1626 1 stuk
- A23-475** Brieven, ingekomen van Ernhart Erentreiter sr., die tot 1629 commandant van Emden was
1628, 1630, met bijlage, 1630 3 stukken
- A23-476** Brieven, ingekomen van Ernhart Erentreiter jr., commandant van Emden, 1632 en z.d.; minuutbrief van Ernst Casimir, 1630; aantekening van een secretaris van Ernst Casimir, z.d.; afschrift van een akte betreffende de werving van soldaten door Ernhart Erentreiter
1631 1 omslag

-
- A23-477** Brief, ingekomen van Jan van Ewsum, militair in Emden, met verzoek de krijgsraad te bewegen clementie te betrachten ten aanzien van soldaat Herman Dammerman uit zijn compagnie, die zijn garnizoenen zonder toestemming had verlaten
1630 1 stuk
- A23-478** Brieven, ingekomen van kapitein Tjalling van Eysinga uit Emden
1631, met bijlage 1631 3 stukken
- A23-479** Briefwisseling met Hermann Frenck, door stenden van Bohemen benoemd tot kolonel van een regiment infanterie, over de oorlogssituatie in Bohemen en Duitsland
1620, 1621, 1628 1 omslag
- A23-480** Briefwisseling met Matthias van Gallas, kolonel in keizerlijke dienst
1628, 1629 en z.d. 1 omslag
- A23-481** Briefwisseling met Otto, baron van Gendt en Oijen, heer van Dieden, commandeur van Wezel
1629 1 omslag
- A23-482** Brief, ingekomen van de militair W. Philibert van Haetzfelt uit Rees
1631 1 stuk
- A23-483** Briefwisseling met Johan Hessels, commandeur van Emmerik, 1629, met bijlagen, 1629; brief van Johan Hessels aan Jehan Foutlau, commandeur van 's Gravenweert, 1629; brief van Johan Hessels aan de Staten-Generaal
1629 1 omslag
- A23-484** Brieven, ingekomen van Homme van Hittingha, commandeur van Leerort
1627-1630, met bijlagen 1630; minuutbrieven van Ernst Casimir, 1630 en z.d. 1 omslag
- A23-485** Brief, ingekomen van Carl Huijn von Anstenraed, generaal-majoor in het leger van de koning van Zweden, betreffende krijgsverrichtingen in Duitsland
1631 1 stuk
- A23-486** Brieven, ingekomen van Enno Wilhelm van Inn- en Knyphausen met nieuws over het verloop van de oorlog vooral in Noord-Duitsland
1631; minuutbeschikking van Ernst Casimir, 1631 1 omslag
- A23-487** Brief, ingekomen van Pet Isbrants namens kapitein Moda van het garnizoen in Emden met het verzoek om hem en zijn soldaten te vervangen

-
	1629	1 stuk
A23-488	Brieven, ingekomen van kapitein Frans Lijseman met nieuws uit Duitsland 1620, 1621, 1627 en z.d., met minuutbrieven van Ernst Casimir, 1620, 1621	1 omslag
A23-489	Brief van Ernst Casimir aan het stadsbestuur van Munster betreffende de bestraffing van soldaat Adam Willemsz van Groningen 1627. Minuut	1 stuk
A23-490	Brieven, ingekomen van de militair Johan Mario met nieuws over het verloop van de oorlog in Duitsland 1631, 1632	3 stukken
A23-491	Brief, ingekomen van de officier Bartolomé du Masson, die in Emden gevangen zit 1629	1 stuk
A23-492	Brief, ingekomen van Fritz Meijnders uit Leeuwarden betreffende de verscheping van munitie en levensmiddelen naar Leerort 1628	1 stuk
A23-493	Brief, ingekomen van kolonel John Ogle uit Londen 1625	1 stuk
A23-494	Brieven, ingekomen van luitenant-kolonel Frederik Pithan, gouverneur van Gulik 1617, met minuutbrief van Ernst Casimir, 1621	3 stukken
A23-495	Brief, ingekomen van kapitein Dietrich von Plettenburg betreffende een pas om in het belang van Ernst Casimir ongehinderd door Duitsland te kunnen reizen 1632	1 stuk
A23-496	Brief, ingekomen van Eustatius Püchler, sergeant-majoor in het regiment van Willem, graaf van Nassau-Siegen 1629	1 stuk
A23-497	Brieven, ingekomen van Willem Pijnssen van der Aa, commandeur van Rees 1627, 1628, 1631	1 omslag
A23-498	Brief, ingekomen van de Hessische militair Karl Rabenhaupt 1631	1 stuk
A23-499	Brief, ingekomen van de soldaten van de compagnie van hopman Michiel Rotters met verzoek dat hun recht wordt gedaan, nadat het	

-
- krijggerecht in Emden hen heeft veroordeeld na een conflict met de hopman, met verklaring van twee notarissen uit Emden dat de namen van de soldaten die met een merkteken ondertekend hebben juist zijn
1627 1 stuk
- A23-500** Briefwisseling met Johan t'Serclaes, graaf van Tilly, generaal in keizerlijke dienst
1627-1630 1 omslag
- A23-501** Brief, ingekomen van Gijsbert van Voordt als begeleiding van een kaart van het retranchement en het kwartier bij Wezel
1631 1 stuk
NB Kaart niet aanwezig.
- A23-502** Brieven, ingekomen van kolonel J. Wahl betreffende de oorlogsvoering in Duitsland
1630, 1631 en z.d. 1 omslag
- A23-503** Brief, ingekomen van kapitein Diedrich Everts van Wezel uit Emmerik
1632 1 stuk
- A23-504** Ingekomen brief betreffende de aankomst van de Staatse troepen in Wezel
1629 1 stuk
- A23-505** Brief, ingekomen van Vincent van Ijsselsteyn, gouverneur van Orsoy in het graafschap Lingen, met nieuws over het verloop van de oorlog daar
z.d. 1 stuk
- A23-506** Memorie van ontvanger Zuerius betreffende een schuld die Pieter Cobbe, ingenieur van de hertog van Brunswijk-Lüneburg, bij hem heeft, met verzoek het te betalen bedrag te doen inhouden van diens traktement
z.d. 1 stuk

A23-IV STUKKEN WAARVAN HET VERBAND MET HET ARCHIEF NIET
DUIDELIJK IS

- A23-507** Brief van Ernst, graaf van Mansfeld aan August, hertog van Saksen
1625. Afschrift 1 stuk
- A23-508** Stukken betreffende het verhoor van jonker Melchior von Hede en
consorten
1628 1 omslag
- A23-509** Gedicht voor sr. del Burgo 'Sopra l'adone del cavalier marino'
1630 1 stuk
NB Geschreven in Leeuwarden. In het Italiaans.
- A23-510** Brief van Frederich Senck uit Delmenhorst aan een overste
1630 1 stuk
- A23-511** Brief van Horatius Aysma en Jacobus van Voordt aan een overste
met verzoek om opdracht te krijgen wat zij moeten doen
1631 1 stuk
- A23-512** Lijst met opgave van de grootte van de lading van schepen uit
Indië gekomen, namelijk de Deventer, de Middelburg, de
Wassenaer, de Leeuwarden, de Egmont, de Delfshaven en de
Leeuwinne en een specificatie van de vracht van het schip de
Middelburg
z.d. 1 stuk
- A23-513** Oude omslagen van gevlake charters
1 omslag (4 stuks)

A23A SOPHIA HEDWIG, HERTOGIN VAN BRUNSWIJK-WOLFENBÜTTEL (1592-1642), ECHTGENOTE VAN ERNST CASIMIR, GRAAF VAN NASSAU-DIETZ, REGENTES VAN NASSAU-DIETZ VOOR HAAR ZOONS HENDRIK CASIMIR I EN WILLEM FREDERIK (1632-1642)

(1582) 1607-1642 (1666)

Het archiefje werd door M. Bruggeman opnieuw geïnventariseerd en in 2002 opgenomen in "Archieven van de Friese stadhouders : inventarissen van de archieven van de Friese stadhouders van Willem Lodewijk tot en met Willem V, 1584-1795". Zie documentatie en verwant materiaal.

Sophie Hedwig, hertogin van Brunswijk-Lüneburg werd op 20 februari 1592 o.s. geboren te Wolfenbüttel als dochter van Heinrich Julius en Elisabeth, prinses van Denemarken. Zij huwde in 1607 toen ze vijftien jaar was Ernst Casimir, graaf van Nassau-Diez. Met haar echtgenoot betrok ze daarna het Hof van Nassau in Arnhem.

Het echtpaar kreeg negen kinderen, van wie er slechts twee de volwassenheid bereikten. De eerste twee werden dood geboren, de derde leefde slechts één dag. Daarna volgden Hendrik Casimir (I) en Willem Frederik. Van de vier laatste kinderen leefden er twee slechts enkele maanden, de anderen werden niet ouder dan zeven en negen jaar.

Na het overlijden van haar echtgenoot Ernst Casimir, in 1632, nam Sophie Hedwig namens haar oudste zoon Hendrik Casimir I, die zijn vader opvolgde, het regentschap van Nassau-Diez waar. Bij haar huwelijk was Diez haar overigens toegewezen als weduwgoed, zodat ze er na 1632 ook inkomsten uit trok. In 1634 gaf Hendrik Casimir haar, vanwege haar doortastende optreden in moeilijke tijden, zelf de landsregering in Diez in handen. Na diens overlijden in 1640 voerde ze er namens haar andere zoon Willem Frederik opnieuw het regentschap.

Sophie Hedwig overleed op 23 januari 1642 o.s. in Arnhem, toen ze daar op doorreis was. Ze werd op 20 maart o.s. 1642 in de Grote Kerk te Leeuwarden bijgezet.

M. Bruggeman - 2002

Dochter van Hendrik Julius van Brunswijk-Wolfenbüttel (1564-1613) en Elisabeth van Denemarken (1573-1625). Sophia Hedwig trouwde met Ernst Casimir op 8 juni 1607.

Het archief bevat voornamelijk correspondentie en stukken betreffende erfenissen en bezittingen. De zich in het archief bevindende retroacta betreffen nalatenschappen van Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg en Friedrich Ulrich, hertog van Brunswijk Lüneburg.

De brieven van en aan Sophia Hedwig zijn online raadpleegbaar via de toegang Early Modern Letters Online (EMLO):

<http://emlo-portal.bodleian.ox.ac.uk/collections/?catalogue=sophia-hedwig-von-braunschweig-wolffenbuttel>

A23A-I STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

A23A-IA AANTEKENINGEN

A23a-1

Aantekeningen betreffende het leven van Sophie Hedwig z.d.

1 stuk

A23A-IB BRIEFWISSELING

A23A-IB1 ALGEMEEN

A23a-2

Brieven, ingekomen van ongeïdentificeerde personen

	1628-1631, 1642 en z.d.	1 omslag
A23a-3	Brieven aan ongeïdentificeerde personen 1607, 1608, 1621, 1632 en z.d. Minuten	1 omslag
A23a-4	<i>A23A-IB2 NASSAUS</i> Brief, ingekomen van Maria, gravin van Nassau, weduwe van Philipp Ernst, graaf van Hohenlohe-Neuenstein 1609	1 stuk
A23a-5	Brief, ingekomen van Frederik Hendrik, graaf van Nassau, prins van Oranje 1640	1 stuk
A23a-6	Brief, ingekomen van Amalia, gravin van Solms-Braunfels, echtgenote van Frederik Hendrik, graaf van Nassau, prins van Oranje 1640	1 stuk
A23a-7	Brief, ingekomen van Lodewijk Hendrik, graaf van Nassau- Dillenburg 1640	1 stuk
A23a-8	Brief, ingekomen van Christina, gravin van Erbach, echtgenote van Willem, graaf van Nassau-Siegen z.d.	1 stuk
A23a-9	<i>A23A-IB3 VORSTEN EN ADELLIJKE PERSONEN</i> Brief, ingekomen van Arnold Jobst, graaf van Bentheim-Steinfurt en zijn echtgenote Anna Amalia, gravin van Isenburg 1632	1 stuk
A23a-10	Brief aan Reinoud van Brederode, heer van Veenhuizen, president van de Hoge Raad van Holland en Zeeland z.d. Minuut	1 stuk
A23a-11	Brief, ingekomen van Elisabeth van Brunswijk-Lüneburg, geboren prinses van Denemarken, moeder van Sophie Hedwig 1613	1 stuk
A23a-12	Brief, ingekomen van Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg, broer van Sophie Hedwig 1613	1 stuk
A23a-13	Brieven, ingekomen van Christiaan IV, koning van Denemarken 1611, 1642	2 stukken

-
- A23a-14** Brief, ingekomen van Anna Catharina, markgravin van Brandenburg, echtgenote van Christiaan IV, koning van Denemarken
1611 1 stuk
- A23a-15** Brief, ingekomen van Sophia, hertogin van Mecklenburg-Schwerin, weduwe van Frederik II, koning van Denemarken, grootmoeder van Sophie Hedwig
1610 1 stuk
- A23a-16** Brief, ingekomen van Anna Maria, gravin van Hohenlohe
1632 1 stuk
- A23a-17** Brief, ingekomen van Philipp Moritz, graaf van Hohenlohe
1632, met minuutbrief van Sophie Hedwig, 1632 2 stukken
- A23a-18** Brief aan Louise Juliana, gravin van Nassau, weduwe van Friedrich IV, keurvorst van de Palts, koning van Bohemen, naar aanleiding van het overlijden van haar zoon Friedrich V
1633. Minuut 1 stuk
- A23a-19** Brief aan een zuster van Friedrich V, keurvorst van de Palts, ex-koning van Bohemen, naar aanleiding van het overlijden van Friedrich V
1633. Minuut 1 stuk
- A23a-20** Brief, ingekomen van Elizabeth Stuart, weduwe van Friedrich V, keurvorst van de Palts, ex-koning van Bohemen
[1640]; minuutbrieven van Sophie Hedwig, 1621, 1622 1 omslag
- A23a-21** Brief, ingekomen van Ludwig Philipp, paltsgraaf van Simmern
1632, met minuutbrief van Sophie Hedwig, 1633 2 stukken
- A23a-22** Brief, ingekomen van Friedrich, hertog van Sleeswijk-Holstein
1628 1 stuk
- A23a-23** Brief, ingekomen van Hedwig, hertogin van Sleeswijk-Holstein, weduwe van August, paltsgraaf in Sulzbach
1632 1 stuk
- A23a-24** *A23A-IB4 NIET-ADELLIJKE PERSONEN*
Brief, ingekomen van Axel Arenfeldt, gezant van Denemarken in de Republiek
1630 1 stuk
- A23a-25** Brief, ingekomen van Quirijn de Blaue, commandeur van

	Coevorden 1631	1 stuk
A23a-26	Brief aan de artsen Bontius en Van der Galle 1621. Minuut	1 stuk
A23a-27	Brief, ingekomen van Pieter van Regemortes 1620	1 stuk
 <i>A23A-II STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD</i>		
<i>A23A-IIA PARTICULIERE AANGELEGENHEDEN</i>		
<i>A23A-IIA1 KINDEREN</i>		
A23a-28	Lijst van de negen kinderen van Ernst Casimir en Sophie Hedwig, geboren tussen 1608 en 1620 z.d.	1 stuk
A23a-29	Brieven, ingekomen van Adolf, graaf van Bentheim-Tecklenburg, Magdalena, gravin van Neuenahr, weduwe van Arnold III van Bentheim, George, graaf van Nassau-Dillenburg, Sophia, weduwe van Frederik II, koning van Denemarken naar aanleiding van de geboorte en het kort daarop overlijden van een zoon 1610	4 stukken
A23a-30	Brieven, ingekomen van Hendrik Casimir I 1638-1640	1 omslag
A23a-31	Brieven, ingekomen van Willem Frederik betreffende het ziekbed en het overlijden van zijn broer Hendrik Casimir I 1640	1 omslag
A23a-32	Brieven, ingekomen van Johan Wilhelm Sohn, secretaris van Hendrik Casimir I betreffende diens ziekbed en overlijden 1640	1 omslag
A23a-33	Brief, ingekomen van de ambtenaren en dienaren in Diez naar aanleiding van het overlijden van Hendrik Casimir I 1640	1 stuk
A23a-34	Brieven van condoleance ingekomen naar aanleiding van het overlijden van Hendrik Casimir I 1640	1 pak
A23a-35	Brief, ingekomen van Johan Buseng naar aanleiding van het ziekbed en het overlijden van Hendrik Casimir I 1640	1 stuk

- A23a-36** Brief, ingekomen van Georg Corvinus uit Herborn naar aanleiding van het overlijden van Hendrik Casimir I
1640 1 stuk
- A23a-37** Aantekeningen van Sophie Hedwig over door haar ontvangen brieven van Hendrik Casimir I, onder andere over de brieven die hij haar kort voor zijn dood heeft geschreven
1641 en z.d. 2 stukken
- A23a-38** *A23A-IIA2 OVERLIJDEN*
Stukken betreffende de begrafenis van Sophie Hedwig
1642 1 omslag
NB Met lijsten van namen van degenen die deelnamen aan de rouwstoet.
- A23A-IIB ERFENISSEN EN BEZITTINGEN*
- A23a-39** *A23A-IIB1 ERFENISSEN*
Testament van Julius van Brunswijk-Lüneburg, grootvader van Sophie Hedwig
1582. Afschrift 1 deel
- A23a-40** Brief van Christiaan IV, koning van Denemarken aan zijn zuster Elisabeth, echtgenote van Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg betreffende zijn testament
1618. Expeditie 1 stuk
- A23a-41** Stukken betreffende het overlijden en de nalatenschap van Elisabeth, prinses van Denemarken, hertogin van Brunswijk-Lüneburg, moeder van Sophie Hedwig
1626-1628, met retroacta, 1623 1 omslag
- A23a-42** Akte betreffende de verdeling van de nalatenschap van Elisabeth van Brunswijk-Lüneburg, geboren prinses van Denemarken, onder haar kinderen, Friedrich Ulrich, Sophie Hedwig, Dorothea, Anna Augusta, Elisabeth en Hedwig
1628, met bijlage, 1628 1 omslag
NB Akte in viervoud.
- A23a-43** Stukken betreffende de verdeling van de nalatenschap van Elisabeth van Brunswijk-Lüneburg, geboren prinses van Denemarken
1644, 1650, 1663 en z.d., met retroacta, 1617, 1626-1628, 1641 en z.d. 1 pak

A23a-44-45 Stukken betreffende een vordering van 300.000 rijksdaalders op

- het Huis Brunswijk-Lüneburg, voortspuitend uit het testament van koningin Sophie van Denemarken, geboren hertogin van Mecklenburg-Schwerin, grootmoeder van Sophie Hedwig
1628-1666 2 pakken
- A23a-44** 1628-1666, 1 pak
- A23a-45** 1631-1664, 1 pak
- A23a-46** Akte waarbij Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg zijn zusters Sophie Hedwig, Elisabeth, Hedwig, Dorothea en Anna Augusta 50.000 rijksdaalders toezeit uit het erfdeel van hun kinderloos overleden broer Christian
1628 1 charter met uithangend zegel en 1 charter
- A23a-47** Akte waarbij Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg toezeit 10.000 rijksdaalders te zullen betalen aan zijn zuster Sophie Hedwig
1628 1 stuk met opgedrukt zegel
- A23a-48** Stukken betreffende de verdeling van de nalatenschap van Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg
1629-1638 3 banden
- A23a-49** Stukken betreffende de verdeling van de nalatenschap van Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg
1633-1639 7 banden
- A23a-50** Stukken betreffende de nalatenschap van Friedrich Ulrich van Brunswijk-Lüneburg
1634-1636 1 band en 1 charter
- A23a-51** Stukken betreffende goederen, die Sophie Hedwig geërfd heeft
1638, 1640 en z.d. 1 band en 2 stukken
- A23a-52** *A23A-IIB2 BEZITTINGEN*
Inventaris van sieraden van Sophie Hedwig, 1611; staat van de waarde van juwelen
z.d. 1 katern en 1 stuk
- A23a-53** Akte waarbij Heinrich Julius, hertog van Brunswijk-Lüneburg en Jan VI de Oude, graaf van Nassau, overeenkomen wat Sophie Hedwig als weduwgift zal ontvangen
1606, en memorie waarin dat nader wordt uitgewerkt, [1606], met marginale aantekeningen over de uitvoering, 1633 2 stukken
- A23a-54** Staat van de inkomsten uit de weduwgoederen van Sophie Hedwig
1633 1 katern
- A23a-55** Resoluties van de Staten-Generaal en de Staten van Friesland

---

betreffende het verlenen van lijfpensioenen aan Sophie Hedwig na
het overlijden van haar echtgenoot Ernst Casimir
1636-1638. Afschriften 2 stukken

Bijlagen

[Archieven van de Friese stadhouders : inventarissen van de archieven van de Friese stadhouders van Willem Lodewijk tot en met Willem V, 1584-1795 \(7-03\)](#)